بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

پاسخنامه

دهم انسانی

ترنج بوک
تلاشی در مسیر موفقیت

۲۹ آبان ماه ۱۴۰۵

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ – بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	دانیال آرکیش، مهدی اسفندیاری، آروین حسینی، نیما رضایی، مسعود عباسی، زانیار محمدی
علوم و فنون ادبی	مبین اکبرزاده، سعید جعفری، عباس خدادادی، محمدعلی دولت‌خواهی، علی صیدانلو، ابوالفضل عباس‌زاده، محمد مالک
جامعه‌شناسی	راضیه ابراهیمی‌نژاد، ریحانه امینی، محمدمهدی جغتایی، عباس خدادادی، زهرا سعیدی، زهرا قصری، محیا مالکی
عربی، زبان قرآن	حسین جعفری‌نژاد، حسین رضایی، کامران عبدالهی، محمدفرحان فخاریان، زهرا قصری، مرتضی کاظم‌شیرودی
تاریخ	علیرضا آزادی‌زاده، یوسف پوربافرانی، امیرمحمد حسنی، پارسا حق‌رنجبر، عباس خدادادی، فاطمه عزیزی، امیرحسین کاروین، مهدی یوسف‌زاده
جغرافیای ایران	علیرضا آزادی‌زاده، راضیه ابراهیمی‌نژاد، یوسف پوربافرانی، فاطمه عزیزی، امیرحسین کاروین، مهدی یوسف‌زاده
منطق	مهسا احمدی، محمد رضایی‌بقا، طهورا ره‌انجام، سالار صفایی، خدیجه نورزاده، مهدی یعقوبی
اقتصاد	سارا شریفی، احسان عالی‌نژاد، آرش کتاب‌فروش‌بدری، مهدی یوسف‌زاده

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر و مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی	ویراستاران مستندسازی
ریاضی و آمار	آروین حسینی	محمد بحیرایی، عرشیا محمدی، محیا مالکی	سمیه اسکندری	معصومه صنعت‌کار، امیرمحمد علی‌پور، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	ابوالفضل عباس‌زاده	الهام محمدی، امیرمحمد قلعه‌کاهی، ریحانه سیفی، مهدیه ملاصالحی	الناز معتمدی	امیرمحمد کماسی، محسن جمشیدی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی	یاسین ساعدی، ریحانه سیفی، ابوالفضل پورحسینی، یوسف پوربافرانی، مهدیه ملاصالحی	سجاد حقیقی‌پور	سیدمجتبی رضازاده، عرشیا محمدی
عربی، زبان قرآن	علی رضی	درویشعلی ابراهیمی، اسماعیل یونس‌پور، آوا جعفری، حنانه شعبانی، مهدی طاهایی	لیلا ایزدی	وجیهه نجفی، ابوالفضل مرادی، محمدحسین صادق‌پور
تاریخ	فاطمه عزیزی	یوسف پوربافرانی، طاها سواری، مهدیه ملاصالحی	سجاد حقیقی‌پور	عرشیا محمدی
جغرافیای ایران	زهرا دامیار	طاها سواری، امیرمحمد حسنی	سجاد حقیقی‌پور	عرشیا محمدی
منطق	شهاب رادفر	فرهاد علی‌نژاد، امیرمحمد قلعه‌کاهی، آوا جعفری	سوگند بیگلری	محمدحسین صادق‌پور، نازنین‌فاطمه حاجیلوصفازاده
اقتصاد	آفرین ساجدی	سینا غلامی، حنانه شعبانی، ماهان حسین‌پور	سجاد حقیقی‌پور	سید مجتبی رضازاده، عرشیا محمدی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	**زهرا دامیار**
مسئول دفترچه	**مهدیه ملاصالحی**
مستندسازی	**مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: سجاد حقیقی‌پور**
حروف‌چین و صفحه‌آرا	**زهرا تاجیک**
ناظر چاپ	**سوران نعیمی**

ریاضی و آمار (۱)

۱- گزینهٔ «۱» *(آروین حسینی)*

اگر عدد موردنظر را x فرض کنیم، آنگاه داریم:

$$۵x-\frac{x}{۲}=۹$$

$$\xrightarrow{\times ۲} ۱۰x-x=۱۸\Rightarrow ۹x=۱۸\Rightarrow x=۲$$

عدد موردنظر برابر ۲ است، که تنها عـدد زوج اول اسـت، پـس گزینـهٔ «۱» صحیح است.

(معادله و مسائل توصیفی، مشابه فعالیت، صفحهٔ ۱۰)

۲- گزینهٔ «۳» *(دانیال آرکیش)*

طول $= x+۲$

عرض $= x-۱$

مساحت: $(x+۲)(x-۱)=۱۸\Rightarrow x^۲+x-۲=۱۸$

$$\Rightarrow x^۲+x-۲۰=۰\Rightarrow (x+۵)(x-۴)=۰\Rightarrow \begin{cases} x=-۵ \text{ غ ق ق} \\ x=۴ \text{ ق ق} \end{cases}$$

طول $= x+۲=۴+۲=۶$

(حل معادلهٔ درجهٔ ۲ و کاربردها، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۲)

۳- گزینهٔ «۲» *(زانیار محمدی)*

ابتدا کل جملات را به یک طرف تساوی منتقل می‌کنیم:

$$۲x^۲-(\sqrt{۵}+۲)x+\sqrt{۵}=۰$$

در معادلهٔ به‌دست آمده جمع ضرایب برابر صفر است، پس ریشه‌های معادلـه برابر ۱ و $\frac{c}{a}$ هستند، پس:

ریشه‌ها: $\begin{cases} x=۱ \\ x=\frac{c}{a}=\frac{\sqrt{۵}}{۲}\Rightarrow \frac{\sqrt{۵}}{۲}=\sqrt{m}\Rightarrow m=\frac{۵}{۴} \end{cases}$

(حل معادلهٔ درجهٔ ۲ و کاربردها، صفحهٔ ۳۲)

۴- گزینهٔ «۳» *(مهدی اسفندیاری)*

اگر ریشه‌هـای معادلـهٔ درجـهٔ دوم $ax^۲+bx+c=۰$ معکـوس یکـدیگر باشند، حاصل‌ضرب آن‌ها یک می‌شود.

$$P=\frac{c}{a}=۱\Rightarrow a=c\Rightarrow m+۱=۲m-۱\Rightarrow m=۲$$

$$\xrightarrow{m=۲} ۳x^۲-۷x+۳=۰$$

مجموع ریشه‌ها: $S=-\frac{b}{a}=\frac{۷}{۳}$

(حل معادلهٔ درجهٔ ۲ و کاربردها، صفحه‌های ۲۹ تا ۳۲)

۵- گزینهٔ «۲» *(نیما رضایی)*

اگر $x_۱$ و $x_۲$ جواب‌های معادله باشند، داریم:

$$\frac{۱}{x_۱}+\frac{۱}{x_۲}=\frac{x_۱+x_۲}{x_۱x_۲}=\frac{\frac{-b}{a}}{\frac{c}{a}}=\frac{-b}{c}=\frac{m+۳}{m-۲}=۶$$

$$\Rightarrow ۶m-۱۲=m+۳$$

$$\Rightarrow ۵m=۱۵\Rightarrow m=۳$$

(حل معادلهٔ درجهٔ ۲ و کاربردها، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۶- گزینهٔ «۱» *(آروین حسینی)*

عبارت $x^۲-۴=(x+۲)(x-۲)$ است، پس داریم:

$$\frac{۲x+۴}{x^۲-۴}+\frac{x}{x-۲}=۱\Rightarrow \frac{۲x+۴+x(x+۲)}{x^۲-۴}=۱$$

$$\Rightarrow \frac{x^۲+۴x+۴}{x^۲-۴}=۱$$

$$\xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} x^۲+۴x+۴=x^۲-۴\Rightarrow ۴x=-۸\Rightarrow x=-۲$$

$x=-۲$ ریشهٔ مخرج است، پس غیرقابل قبول است.

(معادله‌های شامل عبارت‌های گویا، مشابه مثال صفحهٔ ۳۴)

شریف بوک
تلاشی درمسیر موفقیت

۷- گزینهٔ «۲» *(دانیال آرکیش)*

$x=1$ ریشهٔ معادله است، پس در دو طرف معادله صدق می‌کند:

$$\frac{1+2}{1+a}=\frac{3}{2}\Rightarrow\frac{3}{1+a}=\frac{3}{2}\xrightarrow{\times 3}\frac{1}{1+a}=\frac{1}{2}\Rightarrow 2=a+1$$

$$\Rightarrow a=1$$

(معادله‌های شامل عبارت‌های گویا، مشابه کار در کلاس، صفحهٔ ۳۵)

۸- گزینهٔ «۲» *(زانیار محمدی)*

در معادلات شامل عبارت‌های گویا ریشه‌هایی که مخرج عبارت را صفر کنند، غیرقابل قبول هستند.

$$\frac{k}{x^2-9}+\frac{x}{x-3}=1\Rightarrow\frac{k}{x^2-9}=1-\frac{x}{x-3}$$

$$\Rightarrow\frac{k}{(x-3)(x+3)}=\frac{-3}{x-3}\Rightarrow -3x-9=k\Rightarrow -3x=k+9$$

$$\Rightarrow x=\frac{k+9}{-3}$$

برای آن‌که معادلهٔ موردنظر ریشه نداشته باشد، باید $\frac{k+9}{-3}$ با یکی از ریشه‌های مخرج برابر باشد:

$$1)\ \frac{k+9}{-3}=3\Rightarrow k+9=-9\Rightarrow k=-18$$
$$2)\ \frac{k+9}{-3}=-3\Rightarrow k+9=9\Rightarrow k=0$$

پس دو مقدار برای k وجود دارد.

(معادله‌های شامل عبارت‌های گویا، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۹- گزینهٔ «۱» *(نیما رضایی)*

نکته: سرعت (V) برابر است با نسبت مسافت (x) به زمان (t)، پس:

$$V=\frac{x}{t}$$

با استفاده از رابطهٔ $t=\frac{x}{V}$ می‌توان نوشت:

$$\frac{3}{V}+\frac{4}{V-1}=10\Rightarrow\frac{3V-3+4V}{V^2-V}=10\Rightarrow\frac{7V-3}{V^2-V}=10$$

$$\Rightarrow 10V^2-10V=7V-3\Rightarrow 10V^2-17V+3=0$$

$$\Rightarrow(2V-3)(5V-1)=0$$

$$\Rightarrow\begin{cases}2V-3=0\Rightarrow V=\frac{3}{2}=1/5\\5V-1=0\Rightarrow V=\frac{1}{5}=0/2\end{cases}$$

به‌ازای $V=0/2$، مقدار $V-1$ منفی می‌شود، پس $V=0/2$ قابل قبول نیست.

(معادله‌های شامل عبارت‌های گویا، صفحهٔ ۳۳)

۱۰- گزینهٔ «۲» *(مسعود عباسی)*

دو عدد فرد متوالی را x و $x+2$ در نظر می‌گیریم:

$$\frac{1}{x}+\frac{1}{x+2}=\frac{8}{15}\xrightarrow{\text{مخرج مشترک}}\frac{x+2+x}{x(x+2)}=\frac{8}{15}$$

$$\Rightarrow\frac{2x+2}{x(x+2)}=\frac{8}{15}$$

$$\xrightarrow{\text{طرفین وسطین}}15(2x+2)=8x(x+2)\Rightarrow$$

$$30x+30=8x^2+16x$$

$$\Rightarrow 8x^2-14x-30=0\xrightarrow{\div 2}4x^2-7x-15=0$$

$$\Rightarrow\Delta=b^2-4ac=(-7)^2-(4\times 4\times -15)=49+240=289$$

$$x_1=\frac{7+\sqrt{289}}{8}=\frac{7+17}{8}=\frac{24}{8}=3$$

$$x_2=\frac{7-\sqrt{289}}{8}=\frac{7-17}{8}=-\frac{10}{8}=-\frac{5}{4}$$

چون x باید عدد طبیعی باشد، $x=3$ قابل قبول است.

بنابراین دو عدد فرد متوالی ۵ و ۳ است، پس:

$3\times 5=15$: حاصل‌ضرب دو عدد فرد متوالی

(معادله‌های شامل عبارت‌های گویا، صفحهٔ ۳۸)

ترنج بوک
تلاشی در مسیر موفقیت

علوم و فنون ادبی (۱)

۱۱- گزینهٔ «۳» *(ابوالفضل عباس‌زاده)*

قافیه‌ها تنها در انتهای مصراع‌های دوم آمده‌اند، بنابراین قالب شعر نمی‌تواند مثنوی باشد. این ابیات از قطعه‌ای سرودهٔ پروین اعتصامی انتخاب شده‌اند. در قطعه، قافیه‌ها فقط در انتهای مصراع‌های زوج می‌آیند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: شاعر از روایتی که کرده، پندی بیرون کشیده است که زندگی پستی و بلندی دارد و بنابراین، شعر از نوع ادبیات تعلیمی است.

گزینهٔ «۲»: ابیات، ظاهری ساده، محسوس و عینی دارند.

گزینهٔ «۴»: مصراع دوم بیت دوم و همچنین بیت سوم از زبان «نرگس پژمرده» نقل می‌شود و در بیت چهارم نیز، «گل خودروی» پاسخ او را می‌دهد و مناظره‌ای بین این دو شکل می‌گیرد.

(مبانی تحلیل متن، صفحه‌های ۱۲ تا ۲۰)

۱۲- گزینهٔ «۳» *(ابوالفضل عباس‌زاده)*

ابیات «ج» و «د» در نوع تعلیمی سروده شده‌اند.

بررسی سایر ابیات:

الف) در نوع غنایی سروده شده است.

ب) در نوع حماسی سروده شده است.

(مبانی تحلیل متن، صفحهٔ ۱۶)

۱۳- گزینهٔ «۳» *(مبین اکبرزاده)*

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: زبان پارتی در دورهٔ اشکانیان رایج بود و تا اوایل دورهٔ «ساسانی» نیز آثاری به این زبان تألیف می‌شده است.

گزینهٔ «۲»: زبان فارسی باستان مربوط به دورهٔ «هخامنشی» است و آثار برجای ماندهٔ این زبان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان «هخامنشی» محسوب می‌شود.

گزینهٔ «۴»: «طاهریان» نخستین دولت اسلامی ایران بودند و ادبیات فارسی دری نیز به مفهوم واقعی خود در این دوره پدید آمد.

(تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۱۴- گزینهٔ «۴» *(مبین اکبرزاده)*

توضیحات «ب» و «ج» صحیح است.

بررسی توضیحات نادرست:

الف) «درخت آسوریک» و«یادگار زریران» اصل پارتی دارند.

د) ترجمهٔ فارسی و عربی آثاری مثل «کلیله و دمنه» و «هزار و یک‌شب» با تغییرات فراوان باقی مانده است.

(تاریخ ادبیات، متن کتاب درسی، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۱۵- گزینهٔ «۴» *(مبین اکبرزاده)*

ـ کسی که قصیدهٔ تمام و کمال در زمینهٔ شعر حکمی و اندرزی سرود، «کسایی مروزی» بود و سپس «ناصرخسرو» راه او را ادامه داد.

ـ پدر شعر فارسی، «رودکی» است.

(تاریخ ادبیات، متن کتاب درسی، صفحهٔ ۴۳)

۱۶- گزینهٔ «۲» *(مبین اکبرزاده)*

گزینهٔ «۲» نادرستی علمی دارد:

در زمان سامانیان «بخارا» عمده‌ترین مرکز فرهنگی به شمار می‌آمد و بسیاری از دانشمندانی که در این شهر می‌زیستند آثار ارزنده‌ای پدید آوردند.

(تاریخ ادبیات، صفحهٔ ۴۱)

۱۷- گزینهٔ «۱» *(عباس قراداری)*

بررسی عبارات:

ـ محدودهٔ تاریخی فارسی باستان، دورهٔ پادشاهی هخامنشیان را دربرمی‌گیرد.

ـ زبان فارسی دری (فارسی نو) نخستین صورت زبان ادبی فارسی نو در برابر نفوذ زبان عربی بود.

ـ زبان پهلوی، اساساً به ناحیهٔ پارس تعلّق داشته است.

ـ منطقهٔ رواج فارسی دری (فارسی نو) نخست در مشرق و شمال شرقی ایران بوده است.

(تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۳۸ و ۴۰)

۱۸- گزینهٔ «۳» *(عباس قراداری)*

در عهد سامانی، نثر هم مانند شعر پارسی رواج یافت؛ نثر این عهد ساده و روان است و بیشتر به موضوع‌های حماسی، ملی و تاریخی توجه دارد و هنوز آوردن اصطلاحات علمی و اشعار و امثال در آن رایج نشده است.

(تاریخ ادبیات، متن کتاب درسی صفحهٔ ۴۳)

۱۹- گزینهٔ «۳» *(عباس قراداری)*

در قرن چهارم و نیمهٔ اوّل قرن پنجم، شعر حِکمی و اندرزی (تعلیمی) به وجود آمد؛ اما در دورهٔ سلجوقیان به پختگی رسید.

(تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۴۱ و ۴۳)

۲۰- گزینهٔ «۱» *(مبین اکبرزاده)*

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴»: «لزوم صبرورزی»

گزینهٔ «۱»: از صبر کردن، دهان من تلخ شد؛ ای طبیب شربتی به من بده تا تلخی ناشی از صبر از بین برود.

(مفهوم، صفحهٔ ۱۹)

۲۱- گزینهٔ «۱» *(محمدعلی دولت‌خواهی)*

وزن در شعر جنبهٔ تزیینی ندارد؛ بلکه جزء طبیعت شعر است.

(موسیقی شعر، متن کتاب درسی، صفحهٔ ۲۲)

۲۲- گزینهٔ «۳» *(محمدعلی دولت‌خواهی)*

وزن و آهنگ بیت صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» تند و ضربی است؛ امّا وزن و آهنگ گزینهٔ «۳»، سنگین و غیرضربی است.

(موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۵)

۲۳- گزینهٔ «۲» *(محمدعلی دولت‌خواهی)*

فضای عاطفی حاکم بر گزینهٔ «۲»، «تعلیمی» است.

(موسیقی شعر، مشابه سؤال ۲ خودارزیابی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۲۴- گزینهٔ «۱» *(محمد مالک)*

کلمهٔ «عاجز» آرایهٔ واژه‌آرایی پدید آورده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۲»: در این گزینه «قلب» در دو معنی به‌کار رفته است؛ قلب اول در معنای «مرکز سپاه» و قلب دوم در معنای «عضوی از بدن».

گزینهٔ «۳»: کلمهٔ «بار» در مصراع اول به معنای «محموله» و در مصراع دوم به معنای «مرتبه» است.

گزینهٔ «۴»: کلمه‌ای تکرار نشده است.

(بدیع، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۲۵- گزینهٔ «۳» *(محمد مالک)*

«ماه» در این بیت در دو معنای متفاوت به‌کار رفته است؛ ماه اول به معنای «استعاره از معشوق» و ماه دوم به معنای «ماه (سی روزه)» است و آرایهٔ واژه‌آرایی ندارد.

بررسی آرایهٔ واژه‌آرایی در سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «چین» به معنای «پیچ و شکن»

گزینهٔ «۲»: «چشم» / «ما»

گزینهٔ «۴»: «لا»

(بدیع، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۲۶- گزینهٔ «۴» *(محمد مالک)*

کلمهٔ «جهان» به معنای «عالَم» آرایهٔ واژه‌آرایی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: کلمهٔ «راست» در مصراع اول به معنای «مستقیم» یا «دقیقا» و در مصراع دوم به معنای «سمت راست» است.

گزینهٔ «۲»: کلمه‌ای تکرار نشده است.

گزینهٔ «۳»: کلمهٔ «مدام» در ابتدا به معنای «همیشه» و سپس به معنای «شراب» است.

(بدیع، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۲۷- گزینهٔ «۴» *(محمدعلی دولت‌خواهی)*

کلمهٔ «باقی» در ابتدا به معنای «پایدار» و سپس به معنای «بقیه» است.

کلمهٔ «تو» واژه‌آرایی دارد.

بررسی آرایهٔ واژه‌آرایی در سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «عید» / «روزه‌داران» / «فرخ» (سه مورد)

گزینهٔ «۲»: «آهنگ» / «من» (دو مورد)

گزینهٔ «۳»: «من» / «پیمان» (دو مورد)

(بدیع، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۲۸- گزینهٔ «۲» *(محمد مالک)*

در ابیات «الف» و «ج» واژه‌آرایی به‌کار رفته است:

الف) «لب» / «دریا»

ج) «باز» به معنای «نوعی پرنده»

بررسی سایر ابیات:

ب) کلمهٔ «شیرین» در ابتدا به معنای «معشوقهٔ فرهاد» و سپس به معنای «نوعی مزه» است و واژه‌آرایی ندارد.

«د»: کلمهٔ «روان» در مصراع اول به معنای «رونده» و در مصراع دوم به معنای «روح» است و واژه‌آرایی ندارد.

(بدیع، مشابه سؤال ۲ خودارزیابی، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۰)

۲۹- گزینهٔ «۲» *(علی صیدانلو)*

گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» بر این تأکید دارند که معشوق بر دیگران و حتی حور بهشت هم برتری دارد؛ اما گزینهٔ «۲»، رنج و سختی برای رسیدن به معشوق را، نعمت و موهبت می‌داند.

(مفهوم، صفحهٔ ۲۲)

۳۰- گزینهٔ «۴» *(علی صیدانلو)*

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» بر ضعف و ناتوانی‌های عقل تأکید دارد؛ اما گزینهٔ «۴»، بر آغاز هستی توسط عشق و عشق ازلی تأکید می‌کند و هیچ ارتباطی با سایر ابیات ندارد.

(مفهوم، صفحهٔ ۲۹)

ترنج بوک
تلاشی در مسیر موفقیت

جامعه‌شناسی (۱)

۳۱- گزینهٔ «۴» *(راضیه ابراهیمی‌نژاد)*

برخی از پیامدهای کنش، به ارادهٔ افراد انسانی؛ یعنی خودِ کنشگر یا افراد دیگر وابسته است. به همین دلیل به آن‌ها پیامدهای ارادی می‌گویند. این دسته از پیامدها، خودشان، کنش هستند و باید کنشگری، آن‌ها را انجام دهد. مانند شخصی که به دیگری سلام می‌کند و پاسخ سلام او به ارادهٔ دیگری وابسته است.

برخی از پیامدهای کنش به ارادهٔ افراد انسانی وابسته نیستند، به همین دلیل به آن‌ها پیامدهای غیرارادی می‌گویند. این پیامدها کنش نیستند که کنشگری آن‌ها را انجام دهد، بلکه نتیجهٔ طبیعی کنش هستند. مانند فردی که پس از وضو، دست و صورتش پاکیزه می‌شود.

نکته: پیامدهای غیرارادی کنش، قطعی است؛ یعنی حتماً انجام می‌شود؛ اما پیامدهایی که به ارادهٔ انسان وابسته‌اند (پیامدهای ارادی)، احتمالی هستند.

(کنش‌های ما، صفحه‌های ۶ و ۷)

۳۲- گزینهٔ «۲» *(مهیا مالکی)*

بررسی عبارات:

الف) هنجار اجتماعی، شیوهٔ انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. مثلاً در هر جامعه‌ای احوال‌پرسی از دیگران، شیوه‌های معینی دارد.

ب) اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد و هیچ‌یک از ارزش‌های اجتماعی مانند عدالت، امنیت و آزادی محقق نمی‌شوند.

ج) ارزش‌های اجتماعی، آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند.

(پدیده‌های اجتماعی، صفحهٔ ۱۳)

۳۳- گزینهٔ «۳» *(زهرا سعیدی)*

در خانواده‌های تک‌فرزند، نوع ارتباط، محدود به ارتباط پدر و مادر و فرزند است. در این خانواده‌ها، معمولاً کودکان در خانه ارتباط با افراد هم‌سن و سال و هم‌نسل‌های خود را نمی‌آموزند. در اغلب خانواده‌های تک‌فرزند، والدین، هم انتظار بالایی از فرزند خود دارند و هم حمایت و پشتیبانی زیادی از او به عمل می‌آورند. همین وضعیت می‌تواند کودک را زودرنج و آسیب‌پذیر کند. در عوض در خانواده‌هایی که چندین فرزند دارند از تمرکز افراطی والدین بر فرزندان کاسته می‌شود و پدر و مادر با درک تفاوت‌های کودکان خود، انتظاراتشان را تنظیم می‌کنند. فرزندان نیز در تعامل با یکدیگر، ارتباط گرفتن با دیگران، تقسیم کار، تعاون و همکاری در انجام کارها را یاد می‌گیرند.

(پدیده‌های اجتماعی، متن کتاب درسی، صفحهٔ ۱۶)

۳۴- گزینهٔ «۲» *(محمدمهدی بختیاری)*

اعضای جهان اجتماعی کسانی هستند که از عضویت خود در جهان اجتماعی آگاهی دارند و نقش خود را متناسب با حقوق و تکالیفی که بر عهده دارند، ایفا می‌کنند.

همچنین در بحث فرهنگ، آگاهی‌ها، ارزش‌ها و هنجارهای مشترک اعضای یک جهان اجتماعی، بخشی از فرهنگ آن جهان اجتماعی را شکل می‌دهند. در کنار فرهنگ عمومی، ممکن است گروه‌هایی دارای آگاهی‌ها و شیوه‌های فرهنگی خاص خود باشند که از آن‌ها با عنوان «خرده‌فرهنگ» یاد می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: ویژگی‌های طبیعی انسان، دلیل عضویت او در جهان اجتماعی نیست. حقوق و تکالیف و نقش‌های اجتماعی، مربوط به جهان اجتماعی هستند؛ نه جهان طبیعی.

گزینهٔ «۳»: میان فرهنگ عمومی و خرده‌فرهنگ، تفاوت وجود دارد؛ بنابراین لازم نیست همهٔ عناصر فرهنگی میان تمام اعضای جهان اجتماعی یکسان و مشترک باشند.

نرنج بوک تلاشی در مسیر موفقیت

گزینهٔ «۴»: جهان اجتماعی از اعضایی تشکیل می‌شود که با یکدیگر ارتباط دارند و نقش‌ها، حقوق و تکالیف آنان در ارتباط با جهان اجتماعی معنا پیدا می‌کند؛ بنابراین نمی‌توان نقش فرد را کاملاً مستقل از دیگر اعضا دانست.

نکته: «مشترک بودن» به معنای «یکسان بودن میان همهٔ اعضا» نیست. با در نظر گرفتن مفهوم خرده‌فرهنگ، می‌توان نشان داد که در کنار فرهنگ عمومی، گروه‌هایی می‌توانند فرهنگ خاص خود را داشته باشند.

(جهان اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۳۵- گزینهٔ «۲» *(زهرا قصری)*

سنت‌ها و قوانین الهی با انسان‌های شاکر و ناسپاس و جوامع عادل و ظالم، یکسان عمل نمی‌کند و درهای آسمان را بر عدالت‌پیشگان می‌گشاید و ستم‌پیشگان را در قهر و انتقام الهی فرومی‌گذارد. یعنی موجودات ماوراءطبیعی به‌واسطهٔ ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان پیدا می‌کنند، در گسترهٔ جهان اجتماعی قرار می‌گیرند.

(جهان اجتماعی، متن کتاب درسی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۳۶- گزینهٔ «۱» *(محمدمهدی جغتایی)*

بررسی موارد:

ـ برگزاری انتخابات ریاست جمهوری: کلان و عینی

دامنهٔ آن در سطح گستردهٔ جامعه است. برگزاری آن، دارای نمود محسوس و بیرونی است.

ـ علاقهٔ یک دانش‌آموز به رشتهٔ ادبیات و علوم انسانی: خرد و ذهنی

به یک فرد و وضعیت درونی آن مربوط است و جنبهٔ معنایی و غیرمحسوس دارد.

ـ ساختمان یک مدرسه: خرد و عینی

نسبت به پدیده‌های گسترده‌تری مانند نظام آموزشی، در مقیاس خرد قرار می‌گیرد و کاملاً محسوس است.

ـ همبستگی اجتماعی: کلان و ذهنی

دامنهٔ آن در سطح کلان قرار دارد و ذهنی است.

(ابزا و لایه‌های جهان اجتماعی، صفحه‌های ۲۹ و ۳۰)

۳۷- گزینهٔ «۴» *(عباس خدادادی)*

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ «۱»: عقاید و ارزش‌ها در لایه‌های عمیق قرار دارند (هنجارها در لایه‌های سطحی هستند).

گزینهٔ «۲»: زبان نوشتاری و گفتاری، نماد و از لایه‌های سطحی هستند.

گزینهٔ «۳»: لایه‌های عمیق جهان اجتماعی تأثیرات همه‌جانبه دارند.

(ابزا و لایه‌های جهان اجتماعی، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۳۸- گزینهٔ «۴» *(کنکور خارج از کشور– ۹۱)*

عقاید و ارزش‌ها در لایه‌های عمیق قرار می‌گیرند. عمیق‌ترین لایهٔ جهان اجتماعی، عقاید کلانی بوده که بر آرمان‌ها و ارزش‌های «اجتماعی» تأثیر می‌گذارد. باور و اعتقادی که انسان نسبت به اصل جهان و جایگاه انسان در آن دارد و تفسیری که انسان از زندگی و مرگ خود دارد، عمیق‌ترین پدیده‌های اجتماعی‌اند.

(ابزا و لایه‌های جهان اجتماعی، صفحهٔ ۳۲)

۳۹- گزینهٔ «۴» *(ریحانه امینی)*

خانواده، تعلیم و تربیت، سیاست و اقتصاد از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی‌اند.

(ابزا و لایه‌های جهان اجتماعی، متن کتاب درسی، صفحهٔ ۳۳)

۴۰- گزینهٔ «۲» *(کتاب آبی)*

تشریح عبارت نادرست:

نهادها در تمامی جهان‌های اجتماعی وجود دارند، ولی انواع و اشکال آن‌ها متفاوت با یکدیگر است.

(ابزا و لایه‌های جهان اجتماعی، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

ترنج برتر
تلاشی درمسیر موفقیت

عربی، زبان قرآن (۱)

۴۱- گزینهٔ «۱» *(کامران عبدالهی)*

«یَتَفَکَّرُونَ»: می‌اندیشند، فکر می‌کنند / «السّماواتِ»: آسمان‌ها [جمع] (رد گزینهٔ «۲») / «رَبَّنا»: پروردگارا، (ای) پروردگار ما / «ما خَلَقْتَ»: نیافریدی [ماضی منفی مخاطب] (رد گزینه‌های «۳ و ۴»)

(ترجمه، صفحهٔ ۱۵)

۴۲- گزینهٔ «۴» *(کنکور خارج از کشور ۹۸)*

«واجبُنا کمواطنٍ مسؤول»: وظیفهٔ (تکلیف) ما به عنوان یک شهروند مسؤول (رد سایر گزینه‌ها) / «هوَ ألّا نَرمی ... اوّلاً» این است که اول پرت نکنیم (رد سایر گزینه‌ها) / «فی مکانٍ غیرمناسبٍ»: در جای غیرمناسب (رد گزینهٔ «۲») / «ثمّ نَنصَح الآخَرین»: سپس دیگران را نصیحت کنیم (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه، صفحهٔ ۲۰)

۴۳- گزینهٔ «۱» *(مرتضی کاظم‌شیرودی)*

«هؤلاء الجیرانُ المُواطنونَ»: این همسایگان شهروند یا هم‌میهن (رد گزینه‌های «۲ و ۴») / «کانَ ... یَشعُرونَ بِالمَسؤولیّة»: احساس مسؤولیت می‌کردند (رد گزینهٔ «۲») / «عندَ اِقتِراح»: هنگام پیشنهاد (رد گزینهٔ «۴») / «البَضائع»: کالاها (رد گزینهٔ «۳») / «المُحتاجینَ»: نیازمندان

نکته: هرگاه بعد از اسم اشاره، یک اسم (ال) دار بیاید، آن اسم اشاره به صورت مفرد ترجمه می‌شود.

(ترجمه، صفحه‌های ۲۰ و ۲۷)

۴۴- گزینهٔ «۲» *(محمدفرحان فخاریان)*

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ «۱»: «فَرَغَتِ السّیّارَة»: خودرو خالی شد.

گزینهٔ «۳»: «تَعلَمُ»: می‌دانی / «یَعیشُ»: زندگی می‌کند.

گزینهٔ «۴»: «عَشرةِ»: عدد اصلی است و به معنای «ده» می‌باشد.

(ترجمه، صفحه‌های ۲۷ تا ۲۹)

۴۵- گزینهٔ «۱» *(محمدفرحان فخاریان)*

«به خورشیدی که»: إلی الشَّمس الَّتی / «منتشر می‌شود»: یَنتَشِرُ (رد گزینهٔ «۴») / «از آن»: مِنها (رد گزینهٔ «۳») / «نور و گرما»: الضیاء و الحرارة (رد گزینه‌های «۲ و ۴») / «نگاه کن»: اُنظُر، اُنظُری (رد گزینهٔ «۲»)

(تعریب، صفحه‌های ۲ و ۳)

۴۶- گزینهٔ «۴» *(زهرا قصری)*

مفهوم عبارت صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»: پاداش نیکی، نیکی است.

مفهوم عبارت گزینهٔ «۴»: بدی را با بدی پاسخ ندادن

(مفهوم، مشابه تمرین چهارم صفحهٔ ۲۷)

۴۷- گزینهٔ «۲» *(حسین جعفری‌نژاد)*

«زنگ درسی (قسمت)»: کاری با حرکت و سرعت مانند ورزش (این تعریف با واژهٔ مذکور همخوانی ندارد).

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «ساعت کار»: ساعت‌های کار کارمندان و کارگران در مکان‌هایی مانند کتابخانه‌ها و مدرسه‌ها و کارخانه‌ها.

گزینهٔ «۳»: «پیشنهاد»: دادن راه‌حل و بیان روشی برای انجام دادن کار و موفقیت در آن.

گزینهٔ «۴»: «تلفن»: دستگاهی برای انتقال صداها از جایی به (جای) دیگری.

(واژگان، مشابه تمرین سوم صفحهٔ ۲۷)

۴۸- گزینهٔ «۴» *(مرتضی کاظم‌شیرودی)*

ضمیر «أنا» به معنای «من» اول شخص مفرد است و فعل مضارع «أعلَمُ» صحیح است؛ اما ضمیر «هنّ» که سوم شخص جمع غایب است، فعل پس از آن نیز باید بر همان صیغه بیاید. یعنی به این صورت: «لایَکذِبنَ».

(قواعد، صفحه‌های ۵ تا ۷)

۴۹- گزینهٔ «۴» *(حسین رضایی)*

عددهای «واحِد، واحدة» و «اِثنانِ، اِثنَینِ، اِثنتانِ، اِثنتَینِ» بعد از معدود می‌آیند و صفت معدود خود حساب می‌شوند؛ بنابراین «قَمَرَینِ اِثنَینِ» درست است.

صورت صحیح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «جُنودٍ» صحیح است. (معدود اعداد ۳ تا ۱۰ جمع می‌باشد.)

گزینهٔ «۲»: «ستّ حُجرَةً» صحیح نمی‌باشد؛ زیرا معدود اعداد ۳ تا ۱۰ جمع می‌باشد نه مفرد.

گزینهٔ «۳»: «لاعباً» صحیح است. (معدود اعداد ۱۱ تا ۹۹ مفرد می‌باشد).

(قواعد، مشابه تمرین ششم صفحهٔ ۲۹)

۵۰- گزینهٔ «۳» *(مرتضی کاظم‌شیرودی)*

عددهای «واحِد، واحدة» و «اِثنانِ، اِثنَینِ، اِثنتانِ، اِثنتَینِ» بعد از معدود می‌آیند، بنابراین «مَلعَبانِ إثنانِ» صحیح است. «ثلاث» عدد اصلی سه و معدود آن «مرّاتٍ» جمع و مجرور است که صحیح می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «ثلاثین وَ أربعة» نادرست است؛ زیرا یکان پیش از دهگان می‌آید (صحیح آن: أربعَ و ثَلاثینَ).

گزینهٔ «۲»: «لِلمرّة الثّلاثة» نادرست است؛ زیرا عدد ترتیبی سه بر وزن «فاعِل» می‌آید (صحیح آن: الثّالثة).

گزینهٔ «۴»: «أحدَعشَر»: عدد اصلی یازده است و معدود آن مفرد است (صحیح آن: طالباً).

(قواعد، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴)

تاریخ (۱)

۵۱- گزینهٔ «۴» *(عباس خدادادی)*

تشریح گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: درست ـ نادرست

گزینهٔ «۲»: درست ـ نادرست

گزینهٔ «۳»: درست ـ درست

گزینهٔ «۴»: نادرست ـ نادرست

بخش اول: قدیمی‌ترین متن تاریخی که تاکنون کشف شده، سنگ‌نوشته‌ای به خط کهن مصری است. (نه کتابِ تاریخ هرودت)

بخش دوم: عبارتِ «امروزه پژوهشگرانِ تاریخ، برای بررسی واقعهٔ مهمی همچون سقوط هخامنشیان، فقط به توصیف ماجرای جنگ‌هایی که میان سپاه اسکندر و سپاه ایران رخ داد اکتفا نمی‌کنند»، به بررسی زمینه‌ها، علل و نتایج حوادث تاریخی به عنوان یکی از ویژگی‌های تاریخ‌نگاری نوین اشاره دارد.

نکته: علمِ تاریخ صرفاً به ثبت و نقل رویدادهای گذشته بسنده نمی‌کند؛ بلکه زمینه‌ها، علت‌ها، نتایج و آثار گوناگون حوادث تاریخی را نیز بررسی و تجزیه و تحلیل می‌کند؛ مانند پژوهشگرانِ تاریخ که امروزه در بررسی جنگ‌های سپاه هخامنشیان و اسکندر از این روش استفاده می‌کنند.

(تاریخ و تاریخ‌نگاری، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

۵۲- گزینهٔ «۴» *(یوسف پورباقرانی)*

به‌طور کلی همهٔ وقایع و تحولات تاریخی در بستر مکان و محیط رخ می‌دهند. عوامل جغرافیایی مانند آب و خاک، پستی‌ها و بلندی‌ها، آب و هوا، موقعیت سرزمینی و ارتباطی و دسترسی به دریاها و آب‌های آزاد، تأثیر مهمی بر زندگی مردمان نواحی مختلف دارند.

(تاریخ؛ زمان و مکان، مشابه پرسش نمونهٔ ۳، صفحه‌های ۱۷ و ۱۹)

۵۳- گزینهٔ «۳» *(علیرضا آزادی‌زاده)*

گاه‌شماری اوستایی، سال را به ۳۶۵ روز تقسیم می‌کرد و هر چهار سال، یک شبانه‌روز و هر ۱۲۰ سال سی روز از تقویم حقیقی عقب می‌افتاد.

نکته: مصریان سال را به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم می‌کردند و ۵ روز اضافی را به آخر ماه دوازدهم اضافه می‌کردند.

(تاریخ؛ زمان و مکان، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

۵۴- گزینهٔ «۲» *(مهدی یوسف‌زاده)*

الف) اشیایی که از داخل گورهای باستانی به دست آمده‌اند و در موزه‌های جهان به نمایش گذاشته شده‌اند، یکی از جذاب‌ترین و پربیننده‌ترین آثار موزه‌ای هستند.

ب) تپه‌های باستانی، یکی دیگر از مکان‌های مهم باستان‌شناختی به شمار می‌روند. هنگامی که در دوره‌های زمانی مختلف، مردمانی در یک مکان سکونت کنند، به‌تدریج چند لایهٔ باستانی روی هم قرار می‌گیرند و تپه‌های باستانی را شکل می‌دهند. تاکنون شمار زیادی از این تپه‌ها در ایران شناسایی و حفاری شده‌اند.

(باستان‌شناسی؛ در جست‌وجوی میراث فرهنگی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۵۵- گزینهٔ «۳» *(مهدی یوسف‌زاده)*

گام دوم فعالیت باستان‌شناسی، حفاری برای بیرون آوردن و نمایان کردن آثاری است که در دل خاک قرار گرفته‌اند. حفاری، یکی از مراحل حساس کار باستان‌شناسان و نیازمند دانش، تجربه و دقت فراوان است؛ چرا که ممکن است با کوچک‌ترین اشتباه، آسیب بزرگی به آثار و بناهای تاریخی در حال کاوش وارد شود.

(باستان‌شناسی؛ در جست‌وجوی میراث فرهنگی، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۵۶- گزینهٔ «۲» *(فاطمه عزیزی)*

یکی از اتفاقات مهم دورانِ پیش از تاریخ، به‌کار گرفتن آتش بود. این اتفاق، تأثیر بسزایی بر زندگی انسان و ارتباط او با محیط گذاشت.

(پیدایش تمدّن؛ بین‌النهرین و مصر، مشابه فعالیت ۱، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

۵۷- گزینهٔ «۱» *(امیرمحمد حسنی)*

مطالعهٔ وضعیت دینی و اعتقادات مردم دورهٔ گردآوری خوراک، به دلیل نبود شواهد و مدارک، بسیار دشوار است. امروزه باستان‌شناسان می‌کوشند از طریق بررسی اعتقادات جوامع شکارگر کنونی، مانند بومیان استرالیا و قبیله‌های سرخ پوست آمریکای جنوبی، به معتقدات دینی انسان‌های نخستین پی ببرند. اعتقادات انسان‌های اوّلیه با مشکلات و مخاطرات زندگی آنان مانند بیماری، مرگ، سیل و خشکسالی ارتباط داشته است. آنان به نیروهایی مرموز و فراطبیعی باور داشتند که در نظر آنان نگاهدارندهٔ زمین، آسمان و حامی زندگی‌شان بود.

(پیدایش تمدّن؛ بین‌النهرین و مصر، صفحهٔ ۳۳)

۵۸- گزینهٔ «۴» *(امیرحسین کاروین)*

در نتیجهٔ تولید مازاد بر نیاز، داد و ستد میان روستاهای دور و نزدیک به تدریج آغاز شد. رونق داد و ستد، زمینهٔ آشنایی مردم مناطق مختلف را با آداب و رسوم، مهارت‌ها و اندیشه‌های یکدیگر فراهم آورد. بنابراین آشنایی مردم با آداب و رسوم یکدیگر معلول رونق داد و ستد در زمان‌های گذشته بوده است.

(پیدایش تمدّن؛ بین‌النهرین و مصر، صفحهٔ ۳۴)

۵۹- گزینهٔ «۱» *(امیرحسین کاروین)*

الف) سارگن (شاه اَکَّد) امپراتوری بزرگی تشکیل داد که از سواحل شرقی دریای مدیترانه تا کوه‌های زاگرس امتداد داشت.

ب) کاهنان، در آغاز، پیشوایی دینی را به همراه فرمانروایی سیاسی بر عهده داشتند، اما سرانجام فرماندهان نظامی، قدرت را به دست گرفتند و حکومت را در خانوادهٔ خود موروثی کردند.

ج) قوم اَموری، حکومت بابل را تأسیس کرد. نام این حکومت برگرفته از پایتخت ایشان است.

د) آشوریان قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند که با لشکرکشی‌های پیاپی به سرزمین‌های همجوار و غارت و ویران کردن آن‌ها، بر قلمرو و ثروت خود افزودند.

(پیدایش تمدّن؛ بین‌النهرین و مصر، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۶۰- گزینهٔ «۴» *(تبدیل به تست سؤالات امتحانی، پارسا مق‌رنجبر)*

در دورهٔ امپراتوری قدیم، قدرت فرعون‌ها در اوج بود و اهرام سه‌گانه، که اکنون یکی از شاهکارهای معماری جهان باستان است، به دستور آنان ساخته شد.

(پیدایش تمدّن؛ بین‌النهرین و مصر، صفحهٔ ۳۹)

جغرافیای ایران

۶۱- گزینهٔ «۴» *(امیرحسین کاروین)*

دید ترکیبی یعنی مطالعهٔ همه‌جانبه و جامع پدیده‌ها با تمام ویژگی‌های آن در یک مکان. به طور مثال جغرافی‌دان با هدف توسعهٔ یک شهر، به مطالعهٔ همه‌جانبهٔ آن می‌پردازد و این مسائل را طرح و مطالعه می‌کند.

(جغرافیا، علمی برای زندگی بهتر، صفحهٔ ۷)

۶۲- گزینهٔ «۳» *(راضیه ابراهیمی‌نژاد)*

الف) سؤال «چرا» در جغرافیا به علت وقوع پدیده می‌پردازد، پس سؤال «الف» مربوط به علت وقوع پدیده است.

ب) سؤال «چطور» و «چگونه» به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد و زمینه‌های به‌وجودآورندهٔ آن را بررسی می‌کند، پس عبارت «ب» در ارتباط با سیر تکوین و تحول پدیده است.

(روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، مثال کتاب درسی، صفحهٔ ۸)

۶۳- گزینهٔ «۳» *(فاطمه عزیزی)*

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: سؤال «کجا»، با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده‌ها سروکار دارد. براساس متن صورت سؤال، پدیدهٔ توفان در کن و سولقان تهران رخ داده است.

گزینهٔ «۲»: سؤال «چه چیز»، بر ماهیت هر پدیده یا مسئله، دلالت دارد. بنابراین، در پاسخ به این سؤال باید به توفان اشاره کرد.

گزینهٔ «۴»: سؤال «چرا» به علت وقوع پدیده می‌پردازد. بنابراین بر اثر بارندگی و سیل پاسخی برای این سؤال بوده که می‌توان براساس متن، آن را پرسید.

(روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌های ۸ و ۹)

۶۴- گزینهٔ «۳» *(یوسف پوربافرانی)*

طرح سؤال و بیان مسئله در گام اول پژوهش در جغرافیا اتفاق می‌افتد. پژوهشگر برای دستیابی به شناخت و آگاهی از مسئله‌ای که در ذهنش پدید آمده است، ابتدا باید مسئلهٔ خود را به‌صورت واضح و روشن بیان کند. گام دوم پژوهش، مربوط به تدوین فرضیه است.

(روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، متن کتاب درسی، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۶۵- گزینهٔ «۴» *(مهدی یوسف‌زاده)*

موارد صورت سؤال به‌ترتیب به این گام‌های پژوهش اشاره دارد:

ج) گام اول (بیان مسئله و طرح سؤال): در این گام مطالعهٔ سابقه، پیشینهٔ مسئله و نتایج پژوهش دیگران، مورد نیاز پژوهشگر است.

ب) گام دوم (تدوین فرضیه): میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشیِ در دسترس پژوهشگر در این گام تأثیرگذار هستند.

الف) گام سوم (جمع‌آوری اطلاعات): جغرافی‌دانان تلاش می‌کنند اطلاعات لازم را از منابع و روش‌های مختلفی به‌دست آورند.

د) گام چهارم (پردازش اطلاعات): در این گام حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش به وقوع می‌پیوندد.

(روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۶۶- گزینهٔ «۴» *(یوسف پوربافرانی)*

محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی آن مکان است.

محل قرارگیری هر مکان، نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود، موقعیت نسبی آن مکان است.

(موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

۶۷- گزینهٔ «۳» *(راضیه ابراهیمی‌نژاد)*

عبارت گزینهٔ «۳»، موقعیت ایران را با توجه به طول و عرض جغرافیایی بیان می‌کند؛ بنابراین بیانگر موقعیت ریاضی یا مطلق است.

سایر گزینه‌ها نمونه‌هایی از موقعیت نسبی ایران هستند.

(موقعیت جغرافیایی ایران، مثال کتاب درسی، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

۶۸- گزینهٔ «۱» *(امیرحسین کاروین)*

موقعیت ریاضی یا مطلق: محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی آن مکان است.

موقعیت نسبی: محل قرارگیری هر مکان، نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود، موقعیت نسبی آن مکان است.

نکته: در گزینهٔ «۳»، صرف اشاره به عرض جغرافیایی برای اظهار موقعیت مطلق آن کفایت نمی‌کند، در موقعیت مطلق طول و عرض جغرافیایی باید با عدد و رقم دقیق مشخص شود.

(موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌های ۱۴ و ۱۶)

۶۹- گزینهٔ «۴» *(علیرضا آزادی‌زاده)*

دریای خزر، بزرگ‌ترین پهنهٔ آبی محصور در خشکی و تأمین‌کنندهٔ ۹۰ درصد از خاویار جهان و دسترسی به بازار مصرف بیش از ۳۰۰ میلیون نفری کشورهای آسیای میانه است.

(موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌های ۱۷ تا ۱۹)

۷۰- گزینهٔ «۲» *(فاطمه عزیزی)*

محل قرار گرفتن هر پدیده در سطح کرهٔ زمین، موقعیت جغرافیایی آن پدیده است. موقعیت جغرافیایی هر کشور از دو نظر قابل مطالعه است: موقعیت ریاضی و موقعیت نسبی. (رد گزینهٔ «۴»)

محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی آن مکان است. بنابراین ۲۷ درجهٔ شمالی و ۳۰ درجهٔ غربی مربوط به موقعیت ریاضی آن مکان است. (رد گزینهٔ «۱»)

محل قرارگیری هر مکان، نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود، موقعیت نسبی آن مکان است. همهٔ پدیده‌ها موقعیت نسبی دارند. منظور از موقعیت نسبی هر کشور، محلّ قرارگیری آن، نسبت به سایر کشورها، دریاها، تنگه‌ها، کانال‌ها، خلیج‌ها، منابع اقتصادی و... است. (رد گزینهٔ «۳»)

(موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

منطق

۷۱- گزینهٔ «۳» *(محمد رضایی‌بقا)*

برای معلوم کردن تصدیق مجهول، از استدلال کمک مـی‌گیـریم؛ پـس بایـد به‌دنبال تصدیق باشیم:

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: جمله کامل نیست؛ پس تصور است.

گزینهٔ «۲»: جملهٔ امری و انشایی است؛ پس تصور است.

گزینهٔ «۳»: یک جملهٔ خبری کامل است؛ پس تصدیق است.

گزینهٔ «۴»: جمله کامل نیست؛ پس تصور است.

(منطق، ترازوی اندیشه، صفحه‌های ۷ و ۹)

۷۲- گزینهٔ «۲» *(محمد رضایی‌بقا)*

بررسی عبارات:

ـ عدم رعایت دقیـق علائـم سـجاوندی (ویرگـول)، معنـای جملـه را تغییـر می‌دهد و امکان وقوع مغالطهٔ «شیوهٔ نگارشی کلمات» وجود دارد:

۱) «این کار، خوب نیست انجام شود.»

۲) «این کار خوب نیست، انجام شود.»

ـ در این عبارت مشخص نیست که «قابلمـه شکسـت» یـا «سـر شکسـت»؛ بنابراین احتمال وقوع مغالطهٔ «ابهام در مرجع ضمیر» وجود دارد.

(لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۷۳- گزینهٔ «۲» *(طهورا ره‌انجام)*

عبارات دوپهلو می‌توانند باعث بروز مغالطات لفظی ماننـد «ابهـام در مرجـع ضمیر»، «شیوهٔ نگارشی کلمـات» و «توسـل بـه معنـای ظـاهری» و حتـی «اشتراک لفظ» شوند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: مرجع ضمیر «ش» در کلمهٔ «سرش»، مشخص نیسـت کـه بـه «رستم» برمی‌گردد یا «اسب رستم» و ممکن است سبب مغالطهٔ «ابهـام در مرجع ضمیر» شود.

گزینهٔ «۲»: مرجع ضمیر «ش» در کلمهٔ «بـرادرش» ابهـام دارد و مشـخص نیست که «برادر سارا» منظور است یا «برادر احمد»؛ بنابراین ممکـن اسـت سبب مغالطهٔ «ابهام در مرجع ضمیر» شود.

گزینهٔ «۳»: این عبارت به دلیل عدم رعایت دقیق علامت سجاوندی ویرگول دارای زمینهٔ مغالطهٔ «شیوهٔ نگارشی کلمات» است:

ـ گنجینهٔ پنهان‌شده، توسط هوشنگ پیدا شد.

ـ گنجینهٔ پنهان‌شده توسط هوشنگ، پیدا شد.

گزینهٔ «۴»: «خانه» به دلالت التزامی مدنظر است و اگر مطابقی تصور شود، منجر به مغالطهٔ «توسل به معنای ظاهری» خواهد شد.

بنابراین پاسخ صحیح گزینهٔ «۲» است.

(لفظ و معنا، مثال‌های کتاب درسی، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۸)

۷۴- گزینهٔ «۱» *(فریبه نورزاده)*

ـ مفهوم جزئی، مفهومی است که مصداق آن کاملاً مشخص اسـت و قابلیـت انطباق بر بیش از یک مورد را ندارد. مانند «آن کتاب» و «رود ارس»

ـ مفهوم کلی، مفهومی است که قابلیت انطباق بر بیش از یک مـورد را دارد. مانند «دیو» و «رود»

(مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۷۵- گزینهٔ «۱» *(محمد رضایی‌بقا)*

نسبت میان مصادیق دو مفهوم کلیِ «غیرهمـدانی» و «آسـیایی»، «عمـوم و خصوص من‌وجه» است؛ زیرا بعضی غیرهمدانی‌ها آسیایی هسـتند و بعضـی آسیایی‌ها غیرهمدانی هستند. از طرف دیگر، بعضی غیرهمـدانی‌هـا آسـیایی نیستند و بعضی آسیایی‌ها غیرهمدانی نیستند (یعنی همدانی‌اند).

(مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۳)

ترند بوک
تلاشی درمسیر موفقیت

۷۶- گزینهٔ «۳» *(سالار صفایی)*

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: با تعریف کردن به کمک تصورهای معلوم بـه کشـف تصـورهای مجهول دست می‌یابیم.

گزینهٔ «۲»: نحوهٔ تعریف درست و روند یک تعریف از مباحثی است که علـم منطق به آن می‌پردازد؛ امـا تعریـف کـردن خـاص منطـق نیسـت و کـاربرد وسیعی در علوم مختلف دارد.

گزینهٔ «۴»: چون گاهی اوقات ریشهٔ اصلی اختلافات ناشی از مشخص نبودن مفاهیم و نداشتن تعریف دقیق از آن‌ها است؛ در نتیجه آموختن نحوهٔ تعریف صحیح مفاهیم و انواع تعریف، در زندگی انسان اهمیت زیادی دارد.

(اقسام و شرایط تعریف، صفحهٔ ۲۸)

۷۷- گزینهٔ «۳» *(مهدی یعقوبی)*

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: تعریف مفهومی است؛ زیرا از ترکیب یک مفهوم عام (فلز) و یک مفهوم خاص (در دمای طبیعی مایع است) استفاده کرده است.

گزینهٔ «۲»: تعریف از طریق ذکر مصادیق است؛ زیرا به ذکر نمونه‌هایی از قله (دماوند، اورست، آرارات و ...) پرداخته است و با معرفـی مصـادیق، مفهـوم «قله» را به افراد معرفی کرده است.

گزینهٔ «۳»: یکی از روش‌های تعریف لغوی، «توضیح نحوهٔ شکل‌گیری لغوی واژه (مانند صورت کامل کلمات)» است. بنابراین، بیان صـورت کامـل بـرای «پهپاد» یک تعریف لغوی است.

گزینهٔ «۴»: تعریف مفهومی است؛ زیرا از ترکیب یک مفهوم عام (حیـوان) و یک مفهوم خاص (دارای قدرت تعقل است) استفاده کرده است.

(اقسام و شرایط تعریف، مثال‌های کتاب درسی، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

۷۸- گزینهٔ «۲» *(مهسا احمدی)*

اگر در تعریف یک مفهوم، نمونه‌ای از مصادیق آن معرفی شـود یـا تصـویر و نمایشی از آن ارائه شود، «تعریف از طریـق ذکـر مصـادیق» صـورت گرفتـه است. در اینجا با نشان دادن تصویر اسب آبی، یکی از مصادیق مفهوم «اسب آبی» معرفی شده است.

(اقسام و شرایط تعریف، مشابه سؤال ۱۷۹ کتاب پرتکرار امتحانی، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

۷۹- گزینهٔ «۳» *(مهسا احمدی)*

در تعریف مفهومی، تعریف را با مفهوم عام آغاز مـی‌کنـیم و سـپس مفهـوم خاص‌تر را بیان می‌کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: نادرست است؛ زیرا بیان ریشه و معنای واژه، مربـوط بـه تعریـف لغوی (لفظی) است.

گزینهٔ «۲»: نادرست است؛ زیرا ذکر مثـال یـا مصـداقی از مفهـوم مجهـول، مربوط به تعریف از طریق ذکر مصادیق است.

گزینهٔ «۴»: نادرست است؛ زیـرا ارائـهٔ مجموعـه‌ای از چنـد نـوع مختلـف از تعریف، تعریف ترکیبی محسوب می‌شود.

(اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۲)

۸۰- گزینهٔ «۲» *(مهدی یعقوبی)*

در تعریف مفهومی، ابتدا ویژگی‌های عام و مشترک مفهوم مجهول با مفاهیم دیگر بیان می‌شود و سپس ویژگی‌های اختصاصی آن ذکر می‌گردد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: بیان کلمات هم‌معنا و مترادف در دستهٔ تعریـف لغـوی (لفظـی) قرار می‌گیرد.

گزینهٔ «۲»: در این گزینه ابتدا مفهوم عـام «عنصـر» و سـپس ویژگـی‌هـای اختصاصی مفهوم «رسانای گرما و جریان الکتریسیته بودن» بیان شده است که نمونه‌ای از تعریف مفهومی است.

گزینهٔ «۳»: با آوردن نمونه‌ها و افراد خارجی (اتوبوس، قطار، هواپیما و ...)، از تعریف از طریق ذکر مصادیق استفاده شده است.

گزینهٔ «۴»: بررسی اجزای کلمه و ریشه‌شناسی ساختار لفظ است که نـوعی تعریف لغوی (لفظی) (نحوهٔ شکل‌گیری لغوی) محسوب می‌شود.

(اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

تلاشی در مسیر موفقیت

اقتصاد

۸۱- گزینهٔ «۲» *(مهری یوسف‌زاده)*

اگرچه احتمال شکست یک کسب‌وکار وجود دارد، اما احتمال موفقیت و سودآوری آن نیز کم نیست و همین موضوع، انگیزهٔ لازم برای شروع فعالیت اقتصادی و پذیرش خطرات آن را برای کارآفرینان همواره زنده نگه می‌دارد.

(کسب‌وکار و کارآفرینی، متن کتاب، درسی صفحهٔ ۴)

۸۲- گزینهٔ «۱» *(سارا شریفی)*

محاسبهٔ سود در سال اول:

درآمد سالانه = ۲۰ × ۳۵ = ۷۰۰ میلیون تومان

مجموع حقوق و دستمزد سالانهٔ کارگران = ۲ × ۱۰ × ۱۲

= ۲۴۰ میلیون تومان

مجموع هزینه‌های سالانهٔ شرکت تولیدی = ۲۴۰ + ۳۰۰

= ۵۴۰ میلیون تومان

سود سالانه = درآمد سالانهٔ شرکت − هزینهٔ سالانه

= ۷۰۰ − ۵۴۰ = ۱۶۰ میلیون تومان

محاسبهٔ سود در سال دوم:

دستمزدها در سال دوم = $۱۰ \times \frac{۱۱۰}{۱۰۰} = ۱۱$ میلیون تومان

مجموع حقوق و دستمزد سالانهٔ کارگران در سال دوم

= ۲ × ۱۱ × ۱۲ = ۲۶۴ میلیون تومان

قیمت محصول در سال دوم = $۳۵ \times \frac{۱۲۰}{۱۰۰} = ۴۲$ میلیون تومان

درآمد در سال دوم = ۲۰ × ۴۲ = ۸۴۰ میلیون تومان

مجموع هزینه‌های سالانهٔ شرکت تولیدی در سال دوم

= ۲۶۴ + ۳۰۰ = ۵۶۴ میلیون تومان

سود شرکت در سال دوم = ۸۴۰ − ۵۶۴ = ۲۷۶ میلیون تومان

سود در سال دوم در مقایسه با سال اول ۱۱۶ میلیون تومان افزایش یافته است. (۲۷۶ − ۱۶۰ = ۱۱۶)

(کسب‌وکار و کارآفرینی، صفحهٔ ۸)

۸۳- گزینهٔ «۴» *(احسان عالی‌نژاد)*

در کسب‌وکار شخصی، مالکیت کسب‌وکار در اختیار یک فرد است و تصمیم‌گیری و مسئولیت کسب‌وکار بر عهدهٔ اوست. افرادی که برای او کار می‌کنند، در سود و زیان کسب‌وکار شریک نیستند و در مقابل کار خود دستمزد دریافت می‌کنند.

بنابراین، در گزینهٔ «۴» آقای رضایی مالک کارگاه مبل‌سازی است و کارکنان فقط حقوق دریافت می‌کنند؛ پس این مورد نشان‌دهندهٔ کسب‌وکار شخصی است.

(انتخاب نوع کسب‌وکار، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۸۴- گزینهٔ «۱» *(آرش کتاب‌فروش‌بدری)*

مزایای ایجاد شرکت (سهامی): مسئولیت محدود برای سهامداران (ضرر و بدهی سهامداران محدود به میزان سهام)، امکان افزایش سرمایه و تأمین مالی بانکی (از طریق افزایش سهامداران یا افزایش سرمایهٔ آن‌ها و نیز وام‌های بانکی)، امکان رقابت بالاتر (به دلیل مقیاس تولید بالا، امکان سرمایه‌گذاری بیشتر و قیمت پایین‌تر نسبت به رقبا)، تخصص‌گرایی بیشتر (امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصصی و ویژه).

معایب ایجاد شرکت (سهامی): هزینه‌های راه‌اندازی بالاتر، تأخیر در تصمیم‌گیری، پیچیدگی‌ها در رابطهٔ مدیریت و مالکیت و موفقیت‌های غیرفردی، تقسیم سود به تناسب مالکیت سهام، قوانین پیچیده‌تر و گزارش‌دهی بیشتر.

(انتخاب نوع کسب‌وکار، صفحه‌های ۱۵ تا ۱۸)

۸۵- گزینهٔ «۴» *(سؤال ۱۵۷ کتاب پرتکرار امتحانی)*

وقتی در زمینه‌های پرخطر، بدون آمادگی لازم سرمایه‌گذاری می‌کنیم، دچار اشتباه «اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن» شده‌ایم.

(اصول انتخاب درست، صفحهٔ ۳۱)

۸۶- گزینهٔ «۱» *(سارا شریفی)*

هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان‌دهندهٔ مقدار کالای **A** و **B** است که فرد می‌تواند بخرد. در نقطهٔ برخورد نمودار خط بودجه با محور عمودی فرد تمامی پول خود را به خرید کالای **B** اختصاص می‌دهد و می‌تواند حداکثر ۵ واحد از این کالا را خریداری کند و با توجه به اینکه قیمت هر واحد کالای **B**، ۵,۰۰۰ تومان است، خواهیم داشت:

بودجهٔ فرد = ۵ × ۵,۰۰۰ = ۲۵,۰۰۰ تومان

هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان‌دهندهٔ مقدار کالای **A** و **B** است که فرد می‌تواند با بودجهٔ مشخص ۲۵,۰۰۰ تومان بخرد. در نقطهٔ «ب» میزان خرید از کالای **B**، ۳ واحد و میزان خرید از کالای **A** مجهول است، با دانستن بودجهٔ فرد و قیمت هر واحد از کالای **A** و **B** داریم:

$$۲۵,۰۰۰ = (۳ \times ۵,۰۰۰) + (x \times ۲,۵۰۰)$$

$$\Rightarrow ۲۵,۰۰۰ = ۱۵,۰۰۰ + (x \times ۲,۵۰۰) \Rightarrow ۱۰,۰۰۰ = x \times ۲,۵۰۰$$

$$\Rightarrow (\text{میزان خرید از کالای } A)\ x = \frac{۱۰,۰۰۰}{۲,۵۰۰} = ۴ \text{ واحد}$$

هزینهٔ فرصت حرکت از نقطهٔ «الف» به نقطهٔ «ب» میزان کالای **A** است که فرد از خرید آن صرف‌نظر کرده است تا بتواند میزان بیشتری از کالای **B** را بخرد.

در نقطهٔ «الف» ۶ واحد کالای **A** و در نقطهٔ «ب» ۴ واحد کالای **A** خریداری می‌شود، بنابراین هزینهٔ فرصت حرکت از نقطهٔ «الف» به نقطهٔ «ب»، ۲ واحد کالای **A** است (۲ = ۴ − ۶) که از خرید آن صرف‌نظر شده است؛ اما در صورت سؤال ارزش هزینهٔ فرصت به ریال خواسته شده است و

نه براساس واحد یا تعداد کالایی که از خرید آن صرف‌نظر کرده‌ایم؛ در نتیجه خواهیم داشت:

= ارزش هزینهٔ فرصت

× تعداد (واحد) کالایی که از خرید آن صرف‌نظر شده است

ارزش هر واحد از کالایی که از خرید آن صرف‌نظر شده است

ریال ۵۰,۰۰۰ = تومان ۵,۰۰۰ = ۲,۵۰۰ × (۶ − ۴) =

(اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۸۷- گزینهٔ «۲» *(سؤال ۲۱۸ کتاب پرتکرار امتحانی)*

تلاش برای به‌دست آوردن کارایی به‌معنای یافتن موقعیت‌هایی برای پیشرفت است.

(مرز امکانات تولید، صفحهٔ ۳۸)

۸۸- گزینهٔ «۳» *(سارا شریفی)*

الف) کارفرما، پنج کارگر جدید را برای تولید کالای «الف» استخدام می‌کند. در نتیجه منابع برای تولید کالای «الف» افزایش می‌یابد و این عامل باعث انتقال منحنی مرز امکانات تولید می‌شود.

ب) افزایش میزان تولید یک کالا باعث جابه‌جایی در طول منحنی مرز امکانات تولید می‌شود.

ج) تغییر در میزان تولید هر یک از کالاها باعث جابه‌جایی در طول منحنی مرز امکانات تولید می‌شود.

د) منابع و مواد اولیهٔ جدید، این اجازه را به شرکت می‌دهند تا هر دو محصول به مقدار بیشتری تولید شود. این عامل باعث انتقال منحنی مرز امکانات تولید می‌شود.

(مرز امکانات تولید، صفحهٔ ۴۱)

۸۹- گزینهٔ «۴» *(کنکور سراسری تیرماه ۱۴۰۲)*

هر عاملی که منابع تولید یک کارخانه را افزایش دهد مانند افزایش مواد اولیه، افزایش نیروی کار استخدامی، افزایش سرمایه‌های فیزیکی (ماشین‌آلات و ...) و یا پیدایش یک تکنولوژی و پیشرفت که امکان تولید بیشتر کالاها و خدمات را فراهم می‌آورد، منجر به انتقال منحنی مرز امکانات تولید به خارج می‌شود.

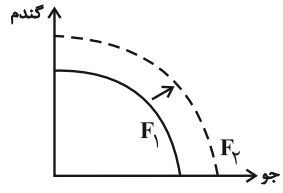

(مرز امکانات تولید، صفحه‌های ۴۱ و ۴۲)

۹۰- گزینهٔ «۲» *(سارا شریفی)*

الف) هر نقطه در زیر مرز امکانات تولید، نشان‌دهندهٔ این است که اقتصاد از بیشترین منابعش استفاده نکرده است؛ زیرا حداقل مقدار بیشتری از یک کالا می‌توانست تولید کند، بدون اینکه کالاهای دیگر کاهش یافته یا حذف گردند.

در نتیجه در نقطهٔ F می‌توان میزان تولید محصول «ب» را افزایش داد به‌طوری‌که میزان تولید کالای «الف» بدون تغییر باقی بماند و به نقطهٔ D منتقل شویم.

ب) در نقطهٔ D میزان تولید کالای «الف» برابر با ۲۰۰ واحد و میزان تولید کالای «ب» برابر با ۴۰۰ واحد است.

در نقطهٔ C میزان تولید کالای «الف» برابر با ۴۰۰ واحد و میزان تولید کالای «ب» برابر با ۳۰۰ واحد است.

در نتیجه هزینهٔ فرصت حرکت از نقطهٔ D به نقطهٔ C، (۴۰۰ − ۳۰۰ = ۱۰۰) ۱۰۰ واحد کالای «ب» است که صاحب شرکت از تولید آن صرف‌نظر کرده است تا بتواند میزان بیشتری از کالای «الف» را تولید کند؛ اما در صورت سؤال ارزش هزینهٔ فرصت به میلیون ریال خواسته شده است و نه براساس واحد یا تعداد کالایی که از تولید آن صرف‌نظر شده است؛ در نتیجه خواهیم داشت:

تعداد (واحد) کالایی که از تولید آن صرف‌نظر شده است. = ارزش هزینهٔ فرصت

ارزش هر واحد از کالایی که از تولید آن صرف‌نظر شده است ×

تومان ۴,۵۰۰,۰۰۰ = ۴۵,۰۰۰ × ۱۰۰ =

میلیون ریال ۴۵ = ریال ۴۵,۰۰۰,۰۰۰ =

ج) تغییر مکان از نقطهٔ C به نقطهٔ G، انتقال از یک نقطهٔ کارا به یک نقطه‌ای خارج از منحنی مرز امکانات تولید است، که این انتقال نشان‌دهندهٔ رشد اقتصادی است. رشد اقتصادی، منحنی را به سمت راست و بالا منتقل می‌کند که نشان‌دهندهٔ امکان تولید بیشتر در کشور است.

(مرز امکانات تولید، صفحه‌های ۳۶ تا ۴۲)

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

پاسخنامه

دهم علوم و معارف اسلامی

ترنج بوک
تلاشی در مسیر موفقیت

۲۹ آبان ماه ۱۴۰۵

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ – بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

عربی، زبان قرآن (۱)

۹۱- گزینهٔ «۱» *(کامران عبدالهی)*

«یَتَفَکَّرُونَ»: می‌اندیشند، فکر می‌کنند / «السَّماواتِ»: آسمان‌ها [جمع] (رد گزینهٔ «۲») / «رَبَّنا»: پروردگارا، (ای) پروردگار ما / «ما خَلَقْتَ»: نیافریدی [ماضی منفی مخاطب] (رد گزینه‌های «۳ و ۴»)

(ترجمه، ترکیبی)

۹۲- گزینهٔ «۴» *(کنکور خارج از کشور ۹۸)*

«واجبُنا کمواطنٍ مسؤول»: وظیفهٔ (تکلیف) ما به عنوان یک شهروند مسؤول (رد سایر گزینه‌ها) / «هوَ ألّا نَرمی ... اوّلاً» این است که اول پرت نکنیم (رد سایر گزینه‌ها) / «فی مکانٍ غیرمناسبٍ»: در جای غیرمناسب (رد گزینهٔ «۲») / «ثمّ نَنصَح الآخَرین»: سپس دیگران را نصیحت کنیم (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه، ترکیبی)

۹۳- گزینهٔ «۱» *(مرتضی کاظم‌شیرودی)*

«هؤلاء الجیرانُ المُواطنونَ»: این همسایگان شهروند یا هم‌میهن (رد گزینه‌های «۲ و ۴») / «کانَ ... یَشعُرونَ بِالمَسؤولیَّة»: احساس مسؤولیت می‌کردند (رد گزینهٔ «۲») / «عندَ اِقتِراح»: هنگام پیشنهاد (رد گزینهٔ «۴») / «البَضائع»: کالاها (رد گزینهٔ «۳») / «المُحتاجینَ»: نیازمندان

نکته: هرگاه بعد از اسم اشاره، یک اسم (ال) دار بیاید، آن اسم اشاره به صورت مفرد ترجمه می‌شود.

(ترجمه، ترکیبی)

۹۴- گزینهٔ «۲» *(محمدفرهان فخاریان)*

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ «۱»: «فَرَغَتِ السَّیّارَة»: خودرو خالی شد.

گزینهٔ «۳»: «تَعلَمُ»: می‌دانی / «یَعیشُ»: زندگی می‌کند.

گزینهٔ «۴»: «عَشرة»: عدد اصلی است و به معنای «ده» می‌باشد.

(ترجمه، ترکیبی)

۹۵- گزینهٔ «۱» *(محمدفرهان فخاریان)*

«به خورشیدی که»: إلی الشَّمس الَّتی / «منتشر می‌شود»: یَنتَشِرُ (رد گزینهٔ «۴») / «از آن»: مِنها (رد گزینهٔ «۳») / «نور و گرما»: الضیاء و الحرارة (رد گزینه‌های «۲ و ۴») / «نگاه کن»: أنظُر، أنظُری (رد گزینهٔ «۲»)

(تعریب، صفحهٔ ۲)

۹۶- گزینهٔ «۴» *(زهرا قصری)*

مفهوم عبارت صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»: پاداش نیکی، نیکی است.

مفهوم عبارت گزینهٔ «۴»: بدی را با بدی پاسخ ندادن

(مفهوم، ترکیبی)

۹۷- گزینهٔ «۲» *(حسین جعفری‌نژاد)*

«زنگ درسی (قسمت)»: کاری با حرکت و سرعت مانند ورزش (این تعریف با واژهٔ مذکور همخوانی ندارد).

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «ساعت کار»: ساعت‌های کار کارمندان و کارگران در مکان‌هایی مانند کتابخانه‌ها و مدرسه‌ها و کارخانه‌ها.

گزینهٔ «۳»: «پیشنهاد»: دادن راه‌حل و بیان روشی برای انجام دادن کار و موفقیت در آن.

گزینهٔ «۴»: «تلفن»: دستگاهی برای انتقال صداها از جایی به (جای) دیگری.

(واژگان، ترکیبی)

۹۸- گزینهٔ «۴» *(مرتضی کاظم‌شیرودی)*

ضمیر «أنا» به معنای «من» اول شخص مفرد است و فعل مضارع «أعلَمُ» صحیح است؛ اما ضمیر «هنّ» که سوم شخص جمع غایب است، فعل پس از آن نیز باید بر همان صیغه بیاید. یعنی به این صورت: «لایَکذِبنَ».

(قواعد، صفحهٔ ۲۱)

۹۹- گزینهٔ «۱» *(مشابه امتحانی– زهرا اشرفی)*

الصّالحونَ ← جمع مذکّر سالم

البطّاریّة ← اسم مفرد مؤنّث

زجاجتانِ ← اسم مثنّی مؤنّث

دقّت کنید که نشانهٔ جمع مذکّر سالم «ونَ، ینَ» و نشانهٔ اسم مثنّای مؤنّث «تانِ، تَینِ» می‌باشد و «ـة» و «ة» نیز در انتهای اسم‌های مفرد مؤنّث ظاهر می‌شود.

(قواعد، صفحهٔ ۸)

۱۰۰- گزینهٔ «۳» *(مصطفی قدیمی‌فرد)*

«اسکتوا» ثلاثی مجرّد، «استمعوا» از باب «افتعال» و «تَتَعَلَّموا» از باب «تفعّل» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «یستفید» از باب «استفعال» است.

گزینهٔ «۲»: «نسترجع» از باب «استفعال» است.

گزینهٔ «۴»: «استکبر» از باب «استفعال» است.

(قواعد، صفحهٔ ۲۲)

تاریخ اسلام (۱)

۱۰۱- گزینهٔ «۳» *(یوسف پوربافرانی)*

رویدادهای تاریخی مجزا و مستقل نیستند و با یکدیگر رابطهٔ علت و معلولی دارند.

(تاریخ و تاریخ‌نگاری، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

۱۰۲- گزینهٔ «۳» *(مهدی یوسف‌زاده)*

تشریح گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: بسته بودن نظام طبقاتی: «در این نظام که مردم به چهار طبقه تقسیم می‌شدند، به گونه‌ای که ارتقا از یک طبقه به طبقه دیگر امکان‌پذیر نبود.»

مالیات‌ها: بار اصلی پرداخت مالیات و تأمین هزینه‌های سنگین دربار و جنگ (ایران و روم)، بر دوش عامهٔ مردم بود.

گزینهٔ «۲»: ترکیب طبقات و محرومیت‌ها: متن اشاره دارد که «تودهٔ ملت (تجار، کشاورزان، صنعتگران و...)» در پایین‌ترین طبقه قرار داشتند و «تحصیلات عالیه نیز همچون حق مالکیت، شکل طبقاتی داشت و مختص طبقات ممتاز بود و مردم عادی از این نعمت محروم بودند.

گزینهٔ «۳»: بار مالیاتی و نارضایتی: در ادامه می‌خوانیم: «با وجود این، بار اصلی پرداخت مالیات و تأمین هزینه‌های سنگین دربار و جنگ (ایران و روم)، بر دوش عامهٔ مردم بود. مالیات‌ها عناوینی همچون: مالیات سرانه، مالیات اراضی، تحفه‌ها و هدایای روزهای عید داشت.»

گزینهٔ «۴»: سقوط در برابر اعراب: «در دورهٔ ساسانیان، تشکیلات پیچیدهٔ حکومتی و مظاهر تمدنی زیادی پدید آمد، اما ایرانیان با حملهٔ عرب‌های مسلمان مواجه گشتند و مردم به لحاظ اجتماعی و دینی نیز وضع نابهنجاری داشتند.»

(جهان باستان در آستانهٔ بعثت، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۱۰۳- گزینهٔ «۲» *(علیرضا آزادی‌زاده)*

تشریح موارد نادرست:

ب) در سدهٔ ششم میلادی، فردی به نام ذونَواس، پادشاه حمیریان در یمن شد و پس از گرایش به یهودیت، به آزار و شکنجهٔ مسیحیان اقدام کرد.

د) روم غربی در سال ۴۷۶ م. به وسیلهٔ اقوام وحشی بربر نابود شد.

(جهان باستان در آستانهٔ بعثت، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۴)

۱۰۴- گزینهٔ «۳» *(یوسف پوربافرانی)*

برخلاف مناطق مرکزی، مناطق جنوبی شبه‌جزیرهٔ عربستان (یمن) از بارش نسبتاً منظم باران برخوردار است که موجب رونق کشاورزی و در نتیجه، پدید آمدن مناطق پرجمعیت و پیدایش تمدن‌ها و حکومت‌ها بوده است.

(شبه‌جزیرهٔ عربستان (قبل از اسلام)، صفحهٔ ۲۵)

۱۰۵- گزینهٔ «۲» *(مهدی یوسف‌زاده)*

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ «۱»: وضعیت سیاسی نواحی مختلف شبه‌جزیرهٔ عربستان در عصر جاهلی تحت تأثیر ویژگی‌های اقلیمی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی آن سرزمین‌ها قرار داشت.

گزینهٔ «۳»: شبه‌جزیرهٔ عربستان منطقه‌ای کم‌آب و بدون زمین‌های مناسب و کافی برای کشاورزی است. صنعت چوب نیز به علت کمبود جنگل‌ها و درختان رونقی نداشت.

گزینهٔ «۴»: شواهد تاریخی حکایت از آن دارند که عرب جاهلی در برخی مناطق، کاملاً از نعمت سواد بی‌بهره بود و در جاهایی مثل مکه نیز بهره‌ای بسیار اندک داشت. در دورهٔ جاهلیت، سرزمین عربستان شاهد حضور جلوه‌های گوناگون دینی و اعتقادی بود، هرچند گرایش غالب و رایج اعتقادی، تمایل به شرک و بت‌پرستی است.

(شبه‌جزیرهٔ عربستان (قبل از اسلام)، صفحه‌های ۲۶ تا ۳۰)

۱۰۶- گزینهٔ «۲» *(فاطمه عزیزی)*

قبیلهٔ قریش که پیامبر نیز از میان آنان برخاست، از مشهورترین و بانفوذترین قبایل میان عرب شناخته می‌شد که تا قرن‌ها بر جهان اسلام حکومت کرده است.

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ «۱»: رفته‌رفته تیره‌های متعددی از نسل اسماعیل (ع) که نسب آن به یکی از نوادگانش به نام قریش می‌رسید در کنار یکدیگر، قبیلهٔ قریش را تشکیل دادند.

گزینهٔ «۳»: یکی از ویژگی‌های مهم نیاکان پیامبر (ص) تا حضرت اسماعیل (ع) این است که همگی آنان، افرادی یکتاپرست و با ایمان بوده‌اند و در میان آنان، مشرک وجود نداشته است.

گزینهٔ «۴»: در دورهٔ ریاست عبدالمطّلب بر مکه، ابرهه به همراه سپاه فیل، تلاش کرد که به خانهٔ کعبه حمله کند. عبدالمطّلب با روح توحیدی‌اش به ابرهه گفت: «خانهٔ کعبه را صاحبی است که خودش آن را حفظ خواهد کرد!»

(رسول خدا؛ از ولادت تا هجرت یاران به حبشه، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۱۰۷- گزینهٔ «۴» *(فاطمه عزیزی)*

حضرت محمد (ص)، این مولود مبارک در هفدهم ربیع‌الاول عام‌الفیل (۵۷۰ میلادی) از پدر و مادری پاک به نام‌های «عبداللّه» و «آمنه» پا به عرصهٔ گیتی نهاد. او پدرش عبداللّه را قبل از ولادت و به نقلی در دو ماهگی و مادرش را نیز در شش سالگی از دست داد. مدت اندکی پس از ولادت حضرت محمد (ص)، او را برای گذراندن دوران شیرخوارگی به دست دایه‌ای از قبیلهٔ بیابان‌نشین بنی‌سعد، به نام «حَلیمهٔ سَعدیه» سپردند.

(رسول خدا؛ از ولادت تا هجرت یاران به حبشه، مشابه امتحانات مدارس، صفحهٔ ۳۳)

۱۰۸- گزینهٔ «۳» *(فاطمه عزیزی)*

هم‌زمان با رشد و بلوغ حضرت محمد (ص)، خصلت‌های نیک انسانی نیز از سوی آن حضرت، بیشتر آشکار می‌شد. به عنوان نمونه، می‌توان به جریان «حِلفُ الفُضول» (پیمان جوانمردان) اشاره کرد. در این واقعه، پیامبر به همراه چند تن دیگر، با هم پیمان بستند که به افراد ستمدیده یاری برسانند و حق آنان را از ستمکاران بازستانند.

(رسول خدا؛ از ولادت تا هجرت یاران به حبشه، مشابه پرسش نمونهٔ ۲، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۱۰۹- گزینهٔ «۱» *(فاطمه عزیزی)*

نگرانی اصلی سران شرک، از به خطر افتادن موقعیت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی‌شان بود؛ زیرا محور اصلی دعوت اسلامی، بر عدالت‌گرایی، نفی تبعیضات ناروا، برابری انسان‌ها و برتری افراد باتقوا استوار بود.

(رسول خدا؛ از ولادت تا هجرت یاران به حبشه، مشابه پرسش نمونهٔ ۳، صفحهٔ ۳۷)

۱۱۰- گزینهٔ «۳» *(فاطمه عزیزی)*

در آن روزگار، حبشه، تنها جای مناسب برای هجرت مسلمانان بود؛ زیرا:

۱- ایران و روم به عنوان دو قدرت مطرح در آن زمان، نفوذ زیادی در آن‌جا نداشتند.

۲- حاکم آنجا، نجاشی نیز فردی عادل و با انصاف بود.

۳- مسلمانان به واسطهٔ سفرهای تجاری با آنجا آشنا بودند.

۴- مسیحیتِ موجود در آنجا، به عقیدهٔ توحیدی نزدیکی بیشتری داشتند.

(رسول خدا؛ از ولادت تا هجرت یاران به حبشه، صفحه‌های ۳۶، ۳۸ و ۳۹)

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفترچهٔ پاسخ

عمومی دهم

(رشتهٔ انسانی)

۲۹ آبان ماه ۱۴۰۵

تعداد سؤالات و زمان پاسخ‌گویی آزمون

نام درس	تعداد سؤال	شمارهٔ سؤال	وقت پیشنهادی
فارسی (۱)	۱۰	۲۰۱-۲۱۰	۱۰
دین و زندگی (۱)	۲۰	۲۱۱-۲۳۰	۲۰
زبان انگلیسی (۱)	۱۰	۲۳۱-۲۴۰	۱۰
جمع دروس عمومی	۴۰	ــــ	۴۰

طراحان

فارسی (۱)	حسین پرهیزگار- سعید جعفری- ریحانه سادات طباطبایی- حمیدرضا کرمی- الهام محمدی
دین و زندگی (۱)	محسن بیاتی- فردین سماقی- یاسین ساعدی- مرتضی محسنی‌کبیر- میثم هاشمی
زبان انگلیسی (۱)	محمد حسینی‌مهر- آرمین رحمانی- مانی صفائی- بیتا قربان‌پور

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	مسئول درس و گزینشگر	گروه ویراستاری	ویراستار رتبه برتر	گروه مستندسازی
فارسی (۱)	ریحانه سادات طباطبائی	الهام محمدی	نازنین‌فاطمه حاجیلوصفازاده	الناز معتمدی- محسن جمشیدی- مهدی یعقوبیان
دین و زندگی (۱)	یاسین ساعدی	محمدفرحان فخاریان- امیرمهدی افشار	محمدرضا صادقی‌مقدم	محمدصدرا پنجه‌پور- محمدحسن سعیدی
دین و زندگی (۱) (اقلیت)	دبورا حاتانیان	دبورا حاتانیان	ــــ	ــــ
زبان انگلیسی (۱)	بیتا قربان‌پور	طاها اصغریان- صدف مبصّر	محدثه مرآتی	سپهر اشتیاقی- علیرضا رمضان‌زاده

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	الهام محمدی
مسئول دفترچه	معصومه شاعری
مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: فریبا رئوفی
حروف‌نگار و صفحه‌آرا	فاطمه علی‌یاری
ناظر چاپ	سوران نعیمی

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب- بین صبا و فلسطین- پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۶۴۶۳-۰۲۱

فارسی (۱)

۲۰۱- گزینهٔ «۲» *(ریحانه‌سادات طباطبایی)*

معنای درست «علم کردن: مشهور کردن، سرشناس کردن» و «ضایع: تباه، تلف» است.

(لغت، ترکیبی)

۲۰۲- گزینهٔ «۲» *(ریحانه‌سادات طباطبایی)*

املای صحیح کلمات نادرست:

«لسان‌الغیب: لسان‌الغیب/ چوپان گرگ‌تبع: چوپان گرگ طبع/ بشریت رهگزار: بشریت رهگذار/ تأخیر ثواب ندیدن: تأخیر صواب ندیدن»

(املا، ترکیبی)

۲۰۳- گزینهٔ «۳» *(حسین پرهیزگار- سبزوار)*

این گروه اسمی «همه کس» نقش مضاف‌الیه دارد (به‌سزا حق‌شناسِ همه کس باش) و فعل «باش» اصلا مفعول‌پذیر نیست که در این جمله مفعول بیاید.

سایر واژه‌ها نقش مفعولی دارند.

(دستور زبان فارسی، صفحهٔ ۱۸)

۲۰۴- گزینهٔ «۱» *(الهام محمدی)*

الف) درست است: این بوم (ترکیب وصفی) و بوم محنت (ترکیب اضافی) است.

ب) نادرست است: بیت صورت سوال بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی نیست؛ زیرا فعل در پایان جمله قرار نگرفته است.

مرتب‌شده جمله چنین است: □دریا] راست به مانند یکی زلزله تنش□را] بر تن ساحل یله داده بود.

ج) درست است: در این بیت منادا وجود دارد: ای [کسِ] مفتخر به طالع مسعود خویشتن [با تو هستم] ← حذف به قرینهٔ معنایی

نکتهٔ مهم درسی:

در هر جمله که منادا وجود دارد، حتماً حذف به قرینهٔ معنایی هم وجود دارد.

د) در گروه اسمی «غرش شیران»، «غرش» نهاد و «شیران» مضاف‌الیه است.

(دستور، صفحهٔ ۴۱)

۲۰۵- گزینهٔ «۳» *(حمیدرضا کرمی)*

در گزینهٔ «۳»، بس گهر تابناک زو (از او) بدمد: گهر تابناک (گروه نهادی) کلمهٔ مشخص‌شده در گزینه‌های «۱ و ۲»، مفعول و در گزینهٔ «۴» مسند است.

(دستور زبان فارسی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۲۰۶- گزینهٔ «۴» *(ریحانه‌سادات طباطبایی)*

در کتاب «گوشوارهٔ عرش» و شعر «بیداد ظالمان»، تفکر ستم‌ستیزی بازگو می‌شود.

(تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۲۰۷- گزینهٔ «۴» *(حسین پرهیزگار- سبزوار)*

گزینهٔ «۴» فاقد کنایه است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: تلمیح به حدیث «حاسبوا قبل أن تحاسبوا» داریم.

گزینهٔ «۲»: «گندم‌نمای جوفروش» ضرب‌المثل است.

گزینهٔ «۳»: افعال «باش» و «مباش» تضاد دارد.

(آرایه‌های ادبی، صفحهٔ ۱۷ تا ۱۹)

۲۰۸- گزینهٔ «۴» *(سعید جعفری)*

الف) حسن تعلیل: برگ‌های سرو در پاییز نمی‌ریزد، زیرا سرو راست‌کردار است.

ب) حسن تعلیل ندارد.

پ) حسن تعلیل: درختان راست ایستاده‌اند؛ برای احترام به تو.

ت) حسن تعلیل: بید مجنون در همهٔ عمرش، سربه‌زیر است؛ زیرا از بی‌حاصلی‌اش شرمنده است.

ث) حسن تعلیل ندارد.

(آرایه‌های ادبی، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۶)

۲۰۹- گزینهٔ «۱» *(سعید جعفری)*

مفهوم عبارت صورت پرسش و گزینهٔ «۱» هر دو به این اشاره دارد که ارزش هر جای و جایگاهی به کسی است که در آن مکان قرار دارد.

(مفهوم، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۶)

۲۱۰- گزینهٔ «۴» *(الهام محمدی)*

در گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» به فرا رسیدن مرگ و ناپایداری دنیا اشاره می‌کند اما بیت گزینهٔ «۴» ناپایداری عدالت و ظلم را در نظر دارد.

(مفهوم، صفحهٔ ۴۱)

دین و زندگی (۱)

۲۱۱- گزینهٔ «۲» *(میثم هاشمی)*

هدف‌های اصلی و فرعی هر دو خوب می‌باشند و برای زندگی ما ضروری هستند. مهم این است که هدف فرعی را به‌جای هدف اصلی قرار ندهیم که در این صورت مانع ما در رسیدن به اهداف اصلی می‌شوند و ما را از رسیدن به اهداف بزرگ که خدا ما را برای آن‌ها خلق کرده، باز می‌دارند. تلاش برای رسیدن به نعمت‌های دنیا نه تنها بد نیست، بلکه ضروری و خوب است.

(هرف زندگی، صفحهٔ ۸)

۲۱۲- گزینهٔ «۳» *(فردین سماقی)*

حدیث «هیچ چیزی را مشاهده نکردم، مگر این‌که خدا را قبل از آن، بعد از آن و با آن دیدم.» بیانگر فطرت خداگرا یا سرشت خداآشنای انسان است و این حدیث از لحاظ موضوعی با آیهٔ «فَأَقِمْ وَجْهَکَ لِلدِّینِ حَنِیفًا فِطْرَةَ اللّهِ التی فطر الناس علیها: روی خود را حق‌گرایانه به‌سوی دین خدا قرار ده همان سرشتی که خدا مردم را بر آن آفرید» ارتباط موضوعی دارد.

(قدرت پرواز، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

۲۱۳- گزینهٔ «۲» *(فردین سماقی)*

خداوند، ما را صاحب اراده آفرید و مسئول سرنوشت خویش قرار داد. سپس راه رستگاری و راه شقاوت را به ما معرفی کرد تا با تشخیص خود راه رستگاری را برگزینیم و از شقاوت دوری کنیم. مفاد آیهٔ «إِنَّا هَدَیْنَاهُ السَّبِیلَ إِمَّا شَاکِرًا وَ إِمَّا کَفُورًا: ما راه را به او نشان دادیم؛ یا سپاس‌گزار خواهد بود یا ناسپاس.»، اشاره به این موضوع دارد.

(قدرت پرواز، صفحهٔ ۱۴)

۲۱۴- گزینهٔ «۴» *(یاسین ساعدی)*

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱» درست است؛ حقیقت وجود انسان یا «من»، ثابت است و بدن انسان مدام در حال تجزیه و تغییر است.

گزینهٔ «۲»: درست است؛ هرکس درک روشنی از خود دارد و در اثبات چیزی که از آن تعبیر به «من» می‌کند، به هیچ‌گونه استدلالی احتیاج ندارد.

گزینهٔ «۳» درست است؛ بدن انسان دائماً در حال تجزیه و بازسازی است و سلول‌های جدید جای سلول‌های کهنه را می‌گیرند.

گزینهٔ «۴» نادرست است؛ بعد روحانی و غیرجسمانی انسان تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد، متلاشی نمی‌شود و بعد از مرگ بدن، باقی می‌ماند و آگاهی و حیات خود را از دست نمی‌دهد.

(فور حقیقی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۲۱۵- گزینهٔ «۳» *(میثم هاشمی)*

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱» نادرست است؛ رؤیاهای صادقه ممکن است برای هر کسی رخ دهد، هرچند برای انبیا و اولیای الهی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.

گزینه «۲» نادرست است؛ رؤیاهای صادقه ممکن است خبر از گذشته یا آینده بدهند.

گزینهٔ «۳» درست است؛ رؤیای صادقه با تمام جزئیات به وقوع می‌پیوندد و شخص را به شگفتی وامی‌دارد. همچنین اشاره شده است که گاهی بعد از بیدارشدن، شخص آن را باور نکرده یا فراموش می‌کند.

گزینهٔ «۴» نادرست است؛ هنگام رؤیای صادقه، جسم انسان در رختخواب است و چشم و گوش او چیزی نمی‌بیند و نمی‌شنود.

(فور حقیقی، صفحهٔ ۲۷)

۲۱۶- گزینهٔ «۳» *(یاسین ساعدی)*

خداوند در آیهٔ ۵۷ سورهٔ عنکبوت می‌فرماید:

«کُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ: هر کسی طعم مرگ را می‌چشد، آنگاه به‌سوی ما بازگردانده می‌شوید.». مفهوم این آیه با جملهٔ ذکرشده در صورت سؤال ارتباط است.

(پیستی مرگ، صفحهٔ ۳۰)

۲۱۷- گزینهٔ «۲» *(یاسین ساعدی)*

اعتقاد به تناسخ عمدتاً توجیه‌گر اختلاف طبقاتی بین ثروتمندان و فقیران جامعه شده است. در چنین جامعه‌ای، برای برپایی عدالت، تلاشی نمی‌شود و چنین جامعه‌ای آمادهٔ پذیرش استعمار و استثمار است.

(پیستی مرگ، صفحهٔ ۳۴)

۲۱۸- گزینهٔ «۳» *(فردین سماقی)*

در مورد آثار و پیامدهای باور به حیات پس از مرگ، به چهار اثر اشاره شده است: ۱ـ معنابخشی به زندگی ۲. ارزشمندی زندگی ۳. ضمانت اجرایی اخلاق و مسئولیت در برابر عمل ۴ـ نهراسیدن از مرگ

گزینهٔ «۳» به اثر دوم (ارزشمندی زندگی) اشاره دارد.

(پیستی مرگ، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

۲۱۹- گزینهٔ «۴» *(فردین سماقی)*

یکی از مهم‌ترین ضمانت‌های اجرایی در بایدها و نبایدهای اخلاقی، پیامدهای اخروی اعمال است. با اعتقاد به معاد که سبب افزایش تقوا و خویشتن‌داری می‌شود، میزان جرم و جنایت کاهش می‌یابد. گزینهٔ «۴» به بهترین شکل این مفهوم را بیان می‌کند.

تشریح گزینه‌های دیگر :

ـ گزینهٔ «۱»: علت نادرستی آن، این است که قوانین بشری به تنهایی نمی‌توانند ضامن اجرا باشند.

ـ گزینهٔ «۲»: اعتقاد به معاد، باعث افزایش تقوا و خویشتن‌داری می‌شود؛ این به معنای محروم‌کردن انسان از لذت‌های دنیایی نیست.

ـ گزینهٔ «۳»: اعتقاد به معاد، برای ترساندن مردم از مجازات‌های اخروی نیست و تأثیر آن در رفتار دنیایی انسان‌ها هم، انکارناپذیر است.

(پیستی مرگ، صفحهٔ ۳۶)

۲۲۰- گزینهٔ «۱» *(میثم هاشمی)*

خداوند در آیهٔ ۷۸ سورهٔ مبارکهٔ نساء می‌فرماید: «أینما تکونوا یدرککم الموت و لو کنتم فی بروجٍ مشیّدةٍ و إنْ تصبهم حسنةٌ یقولوا هذه من عندالله و إنْ تصبهم سیّئةٌ یقولوا هذه من عندک قل کلٌّ من عندالله فَمال هؤلاء القوم لا یکادون یفقهون حدیثاً: هرکجا باشید، مرگ شما را درمی‌یابد. هرچند در قلعه‌های محکم و استوار باشید. و اگر خیری [مانند پیروزی و غنیمت] به آنان برسد، می‌گویند: این از سوی خداست. و اگر سختی و حادثه‌ای به آنان رسد، [به پیامبر اسلام (ص)] می‌گویند: از ناحیهٔ توست [که مسئول جامعهٔ اسلامی هستی]. بگو همهٔ این‌ها از سوی خداست. این گروه را چه شده که نمی‌خواهند [حقیقت را] بفهمند؟!.»

با توجه به تفسیر آیهٔ ۷۸ سورهٔ نساء: «این گروه به جای آنکه به حکمت الهی در پس حوادث تلخ و شیرین توجه کنند، تنها به ظاهر آن‌ها نگاه می‌کنند و به همین دلیل دچار تردید و گمراهی می‌شوند.» پس دلیل اصلی، سطحی‌نگری و عدم درک عمیق از فلسفهٔ آزمون‌های الهی است.

تشریح گزینه‌های دیگر :

گزینهٔ «۲» (نادرست): این تفکر مربوط به منکران معاد (نیستانگاران) است و ربطی به موضوع این سوال (تردید در باور به معاد به دلیل حوادث ناگوار) ندارد.

گزینهٔ «۳» (نادرست): منافقان و افراد سست‌ایمان، هنگام بروز سختی‌ها می‌گفتند: «این از ناحیهٔ توست» (اشاره به پیامبر (ص)، اما خداوند در پاسخ می‌فرماید: «همه از سوی خداست». این نشان می‌دهد که همهٔ امور (خیر و شر) تحت تدبیر و حکمت خداوند است، نه اینکه خدا فقط بر نیکی‌ها نظارت داشته باشد.

گزینهٔ «۴» (نادرست): این موضوع به‌عنوان یک باور عمومی مطرح نمی‌شود و اساساً ریشهٔ تردید را می‌توان در عدم توجه به حکمت الهی دانست، نه جهل به قوانین طبیعت.

(پیستی مرگ، صفحهٔ ۳۰)

تبدیل نمونه سؤال‌های امتحانی به تست

۲۲۱- گزینهٔ «۱» *(میثم هاشمی)*

«إنّ فِی خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ اخْتِلَافِ اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ لَآیَاتٍ لِأُولِی الْأَلْبَابِ: در آفرینش آسمان‌ها و زمین و در آمدوشدِ شب و روز، نشانه‌هایی برای خردمندان است.»

(هدف زندگی، برگرفته از امتحانات مدارس، صفحهٔ ۲)

تلاشی درمسیر تعالی

۲۲۲- گزینهٔ «۱» *(فردین سماقی)*

پروردگار، به ما نیرویی عنایت کرده تا با آن بیندیشیم و مسیر درست زندگی را از راه‌های غلط تشخیص دهیم. حقایق را دریابیم و از جهل و نادانی دور شویم.

(قدرت پرواز، برگرفته از امتحانات مدارس، صفحهٔ ۱۴)

۲۲۳- گزینهٔ «۴» *(مرتضی محسنی‌کبیر)*

انسان در دنیا دارای اختیار و اراده است و می‌تواند در برابر دعوت به گناه ایستادگی کند، بنابراین گناهکاران باید فقط خود را سرزنش کنند. شیطان، در روز قیامت که فرصتی برای توبه نمانده است، به بدکاران می‌گوید: «من بر شما تسلطی نداشتم؛ فقط شما را به گناه دعوت کردم. این خودتان بودید که دعوت مرا پذیرفتید. امروز خود را سرزنش کنید نه مرا». کاری که شیطان با ما می‌کند، وسوسه‌کردن است. او راهی جز همین وسوسه‌کردن ندارد.

(قدرت پرواز، صفحهٔ ۱۹)

۲۲۴- گزینهٔ «۱» *(میثم هاشمی)*

بعد روحانی که به ما توانایی انتخاب و تصمیم‌گیری می‌دهد، به‌دنبال کمالات نامحدود است و توانایی درک واقعیات و تفکر و اندیشه به ما می‌بخشد.

تشریح گزینه‌های دیگر :

گزینهٔ «۲»: بعد جسمانی محدود به زمان و مکان است، اما بعد روحانی این‌گونه نیست.

گزینهٔ «۳» : بعد روحانی، انسان را از محدودیت‌های مادی فراتر می‌برد و به درک حقایق والا قادر می‌سازد.

گزینهٔ «۴» : اگر این بعد روحانی به رذیلت‌ها تن دهد، تا اعماق جهنم سقوط می‌کند، سقوط به سمت فرشتگان نیست، بلکه به‌سمت شیاطین و پستی است.

(فور حقیقی، صفحهٔ ۲۸)

۲۲۵- گزینهٔ «۲» *(میثم هاشمی)*

خداوند در آیهٔ ۴۲ سورهٔ مبارکهٔ زمر می‌فرماید: «اللّهُ یَتَوَفَّی الْأَنفُسَ حِینَ موتِها وَ الَّتی لَمْ تَمُت فی منامها فَیُمْسِکُ الَّتی قَضَی عَلَیْهَا الْمَوتَ وَ یُرْسِلُ الْأُخری إِلَی أَجَلٍ مُسَمًّی إِنَّ فِی ذَلِکَ لَآیاتٍ لِقَوْمٍ یَتَفَکَّرُونَ: خداست که روح [مردم] را به طور کامل می‌گیرد. به هنگام مرگشان و روحی را که [صاحبش] نمرده است نیز به هنگام خوابش [می‌گیرد]، پس نگه می‌دارد روح کسی را که مرگ را بر او حکم کرده و به بدن باز نمی‌گرداند] و دیگر روح را تا سرآمدی معین باز می‌فرستد. قطعاً در این [واقعیت] نشانه‌هایی است برای مردمی که فکر می‌کنند.»

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱» درست است؛ ترجمه: خداوند روح‌ها را هنگام مرگ به‌طور کامل می‌گیرد.

گزینهٔ «۲» نادرست است؛ طبق ترجمهٔ آیهٔ «ارواحی که در خواب قبض شده‌اند، اگر مرگشان حتمی نشده باشد، [به بدن] بازمی‌گرداند.» اما این بازگشت به‌طور کامل در هنگام بیداری نیست، بلکه مربوط به ارواحی است که در خواب قبض شده‌اند و خداوند تصمیم گرفته آن‌ها را تا زمان معینی بازگرداند (نه اینکه همه ارواح در خواب به طور کامل گرفته شوند و در بیداری کامل بازگردند).

گزینهٔ «۳» درست است؛ ترجمه: و دیگر روح را تا سرآمد معین باز می‌فرستد.

گزینهٔ «۴» درست است؛ ترجمه: قطعاً در این [واقعیت] نشانه‌هایی است برای مردمی که فکر می‌کنند.

(فور حقیقی، صفحهٔ ۲۶)

۲۲۶- گزینهٔ «۳» *(مرتضی محسنی‌کبیر)*

امام حسین (ع) خطاب به یاران خود می‌فرماید: «مرگ چیزی نیست مگر پلی که شما را از ساحل سختی‌ها به ساحل سعادت و کرامت و بهشت‌های پهناور و نعمت‌های جاوید عبور می‌دهد» و پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: شما انسان‌ها برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید، بلکه برای بقا آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر، منتقل می‌شوید.»

(چیستی مرگ، صفحهٔ ۳۵ و ۳۷)

۲۲۷- گزینهٔ «۲» *(یاسین ساعدی)*

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: درست؛ خداپرستان حقیقی به «ملاقات خدا و درجات برتر بهشت» اعتقاد دارند و مرگ برای آن‌ها «ناگوار و هولناک» نیست.

گزینهٔ «۲»: نادرست؛ خداپرستان حقیقی در عین حال که از آخرت نمی‌ترسند، از خداوند عمر طولانی طلب می‌کنند تا بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها، زمینهٔ رشد خود را فراهم آورند. علت «طلب عمر طولانی»، رسیدن به کمال و قرب الهی و خدمت است، نه صرفاً «رسیدن به کمال کامل» چون کمال کامل در آخرت محقق می‌شود. همچنین خداپرستان حقیقی دل به زندگی دنیوی نمی‌سپرند و این موضوع، تأکید بر عدم دلبستگی دارد.

گزینهٔ «۳»: درست؛ ایمان به معاد و عدم ترس از مرگ، عامل «دفاع از حق و مظلوم» و «استقبال از شهادت» می‌شود.

گزینهٔ «۴»: درست؛ خداپرستان حقیقی، دنیا را «کوچک و محدود» می‌بینند و مانند «کوله باری» به آن نگاه می‌کنند. این دقیقاً یعنی پرهیز از دلبستگی شدید و این گزینه هم درست است.

(چیستی مرگ، صفحهٔ ۳۶ و ۳۷)

۲۲۸- گزینهٔ «۳» *(مرتضی محسنی‌کبیر)*

ترجمهٔ آیه: «و گفتند: زندگی و حیاتی نیست، جز همین زندگی حیات دنیای ما؛ می‌میریم و زنده می‌شویم و ما را فقط روزگار نابود می‌کند.» منکران معاد، با انکار حیات پس از مرگ، نابودی خود را تنها به گذر زمان (دَهر) نسبت می‌دادند.

(چیستی مرگ، صفحهٔ ۳۰)

۲۲۹- گزینهٔ «۱» *(یاسین ساعدی)*

ترجمهٔ حدیث: «مردم [در این دنیا] در خوابند، هنگامی که بمیرند، بیدار می‌شوند.» این حدیث زندگی دنیا را به خواب و مرگ را به بیداری تشبیه می‌کند؛ یعنی حقیقت زندگی در آخرت برای انسان‌ها آشکار می‌شود.

(چیستی مرگ، صفحهٔ ۳۵)

۲۳۰- گزینهٔ «۱» *(یاسین ساعدی)*

اندیشهٔ نیست‌انگاران، دو پیامد منفی دارد: ۱. رنج درونی و ناامیدی؛ چراکه میل به جاودانگی در انسان وجود دارد و این باور آن را سرکوب می‌کند. ۲. بی‌معنایی زندگی، که باعث لذت‌گرایی، خودکشی، و بی‌تفاوتی نسبت به ارزش‌های اخلاقی می‌شود. گزینهٔ «۱» هر دو پیامد را به خوبی نشان می‌دهد.

(چیستی مرگ، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

زبان انگلیسی (۱)

۲۳۱- گزینهٔ «۳» *(هانی صفائی)*

ترجمهٔ جمله: «ما فردا مهمان داریم. ما امشب خانه را تمیز خواهیم کرد.»

نکتهٔ مهم درسی:

برای اشاره به برنامه‌ای که از پیش برای آینده مشخص شده است، از "be going to" استفاده می‌کنیم و برای پیش‌بینی‌های احتمالی نیاز به ساختار "will" داریم

(گرامر)

۲۳۲- گزینهٔ «۳» *(هانی صفائی)*

ترجمهٔ جمله: «اگر تمامی انسان‌ها با هم کار کنند تا حیات وحش را نجات دهند، حیوانات خانه‌ای زیبا در آینده خواهند داشت.»

نکتهٔ مهم درسی:

برای اشاره به برنامه‌ای که از پیش برای آینده مشخص شده است، از "be going to" استفاده می‌کنیم و برای پیش‌بینی‌های احتمالی نیاز به ساختار "will" داریم

(گرامر)

۲۳۳- گزینهٔ «۴» *(هانی صفائی)*

ترجمهٔ جمله: «این سگ وحشی نیست ولی آن گرگ‌ها وحشی هستند.»

نکتهٔ مهم درسی:

کلمه "those" یک «نشانگر اسم» برای کلمات «جمع» یا "plural" هست. شکل جمع کلمه، "wolves" است.

(گرامر)

۲۳۴- گزینهٔ «۲» *(محمد حسینی‌مهر)*

ترجمهٔ جمله: «پدرم عاشق سعدی و حافظ است. او هر روز صبح به همراه چای یکی از اشعار آن‌ها را می‌خواند.»

۱) کتاب‌خانه ۲) شعر

۳) امتحان ۴) موزه

(واژگان)

۲۳۵- گزینهٔ «۴» *(محمد حسینی‌مهر)*

ترجمهٔ جمله: «در شبکه‌های اجتماعی، شما قادر هستید گالری‌های اینستاگرام را جست‌وجو کنید و عکاسان مورد علاقهٔ خود را دنبال کنید.»

۱) محافظت کردن ۲) افزایش دادن

۳) کامل کردن ۴) دنبال کردن

(واژگان)

۲۳۶- گزینهٔ «۱» *(آرمین رهمانی)*

ترجمهٔ جمله: «الکس پشت میز کارش در اداره نشست و به مدت سه ساعت روی پروژه کارکرد.»

۱) میز ۲) شهر

۳) خویشاوند ۴) جنگل

(واژگان)

ترجمهٔ متن درک مطلب:

نام من دنیل است و به عنوان نگهبان حیوانات در یک باغ وحش بزرگ شهری کار می‌کنم. هر روز صبح زود به آنجا می‌روم، زیرا حیوانات پیش از ورود بازدیدکنندگان به مراقبت نیاز دارند. اولین کار من آماده‌کردن غذای حیوانات است؛ میمون‌ها از خوردن میوه‌های تازه لذت می‌برند، در حالی که شیرها گوشت می‌خورند. ما همچنین فیل، زرافه، پنگوئن و انواع مختلفی از پرندگان داریم. نیازهای هر حیوان متفاوت است، بنابراین باید یک برنامهٔ روزانه دقیق را دنبال کنم.

پس از غذا دادن به حیوانات، محل نگهداری آن‌ها را تمیز می‌کنم و سلامتشان را بررسی می‌کنم. گاهی اوقات، وقتی حیوانی به مراقبت ویژه نیاز دارد، با دامپزشک باغ وحش همکاری می‌کنم. حیوانات مورد علاقهٔ من پنگوئن‌ها هستند، زیرا بسیار پرتحرک و سرگرم‌کننده‌اند. بعدازظهرها اغلب با بازدیدکنندگان صحبت می‌کنم و به پرسش‌هایشان دربارهٔ حیوانات پاسخ می‌دهم. با این‌که شغلم ممکن است خسته‌کننده باشد، اما از کارکردن در باغ وحش لذت می‌برم، چون هر روز با اتفاقات جالب و متفاوتی همراه است.

۲۳۷- گزینهٔ «۲» *(بیتا قربان‌پور)*

ترجمهٔ جمله: «شغل دنیل چیست؟»

«او یک محافظ باغ وحش است.»

(درک مطلب)

۲۳۸- گزینهٔ «۳» *(بیتا قربان‌پور)*

ترجمهٔ جمله: «دنیل زود به باغ وحش می‌رود، زیرا ...»

«چون حیوانات نیاز به مراقبت دارند پیش از این که بازدیدکنندگان برسند.»

(درک مطلب)

۲۳۹- گزینهٔ «۳» *(بیتا قربان‌پور)*

ترجمهٔ جمله: «دنیل پس از غذا دادن به حیوانات چه کاری می‌کند؟»

«محل زندگی حیوانات را تمیز می‌کند.»

(درک مطلب)

۲۴۰- گزینهٔ «۱» *(بیتا قربان‌پور)*

ترجمهٔ جمله: «کدام مورد با توجه به متن صحیح است؟»

«دنیل گاهی با دامپزشک کار می‌کند.»

(درک مطلب)